

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

**на тему: “Облік та аудит капітальних інвестицій та економічний аналіз
ефективності їх використання”**

Виконав: студент групи ООст-21

спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

Петях Богдан Тарасович

Керівник: д.е.н., проф. Лещук Г.В.

Рецензент: д.е.н., проф. Дмитришин Л.І.

Івано-Франківськ – 2024 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 071 “Облік і оподаткування”

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Баланюк І.Ф.

“29” листопада 2023 р.

З А В Д А Н Н Я

на кваліфікаційну роботу студента

Петяху Богдану Тарасовичу

1. Тема роботи: “Облік та аудит капітальних інвестицій та економічний аналіз ефективності їх використання”, керівник роботи: доктор економічних наук, професор Лещук Галина Василівна.

2. Перелік питань, які потрібно розробити:

- розкрити основні поняття та визначення;
- визначити основи побудови обліку і аудиту капітальних інвестицій на підприємствах;

- дослідити нормативно-правове регулювання капітального інвестування;
- визначити організацію обліку капітальних інвестицій підприємства;
- розкрити методичні особливості обліку капітальних інвестицій;
- визначити порядок здійснення аудиту капітальних інвестицій підприємства;
- здійснити оцінку динаміки та структури капітальних інвестицій підприємства;
- проаналізувати ефективність використання капітальних інвестицій;
- розробити шляхи удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій підприємства.

3. Дата видачі завдання 04.12.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	<i>РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОБУДОВИ ОБЛІКУ І АУДИТУ КАПІТАЛЬНИХ</i>	17.02.2024 р.	виконано
2	<i>РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І АУДИТУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ТОВ “МРІЯ ДРОН</i>	18.03.2024 р.	виконано
3	<i>РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ШЛЯХИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ У ТОВ</i>	19.04.2024 р.	виконано

Студент _____

Богдан ПЕТАХ

Керівник роботи _____

Галина ЛЕЩУК

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу
студента 2 курсу групи *ООст-21*

Петаху Богдану Тарасовичу

на тему:

“Облік та аудит капітальних інвестицій та економічний аналіз ефективності їх використання”

Капітальні інвестиції підприємства являють собою один з головних показників фінансово-господарської діяльності підприємства. Капітальні інвестиції, які відіграють ключову роль в справі відновлення і збільшення виробничих ресурсів, а відповідно і в забезпеченні певних темпів економічного зростання, складають матеріальну основу розвитку виробництва, і важливі як для підприємства, яке їх здійснює, так і для економіки країни в цілому.

Дослідження проблем інформаційного забезпечення управління витратами і джерелами фінансування капітальних інвестицій показало що, незважаючи на істотний внесок вчених у вирішення даної проблеми, багато питань залишаються опрацьованими до теперішнього часу. Зокрема, не до кінця досліджені проблеми, що відображають специфіку витрат, пов'язаних з оновленням основних засобів. В обліку та звітності не представлена детальна інформація про формування та використання джерел фінансування капітальних витрат. Також актуальність обраної теми обумовлена тим, що аналіз інвестицій, здійснюваних у формі капітальних вкладень, дає можливість визначити наявність необхідних ресурсів та можливі напрямки їх залучення для підвищення ефективності діяльності підприємства.

Непродумане здійснення капітальних вкладень може несприятливо позначитися на технічному розвитку і вдосконаленні технології, оскільки в майбутньому можуть знадобитися значні кошти на реконструкцію і модернізацію основних фондів. Саме тому тема дипломної роботи «Облік і аудит капітальних інвестицій та джерел їх фінансування» є досить актуальною.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні положення роботи доведені до прикладних рекомендацій і можуть бути впроваджені в діяльність ТОВ «МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ».

Кваліфікаційна робота Петаху Богдана Тарасовича на тему: “Облік та

аудит капітальних інвестицій та економічний аналіз ефективності їх використання” є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом і формою відповідає вимогам щодо таких робіт, допускається до захисту із позитивною оцінкою, а її автор заслуговує присудження кваліфікації бакалавра обліку і оподаткування.

Науковий керівник:

Доктор економічних наук,
професор кафедри обліку та оподаткування
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

Галина ЛЕЩУК

“27” травня 2024 р.

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу
студента 2 курсу групи *ООст-21*

Петаху Богдану Тарасовичу

на тему:

“Облік та аудит капітальних інвестицій та економічний аналіз ефективності їх використання”

Актуальність обраної теми обумовлена тим, що аналіз інвестицій, здійснюваних у формі капітальних інвестицій, дає можливість визначити наявність необхідних ресурсів та можливі напрямки їх залучення для підвищення ефективності діяльності підприємства. Також актуальність теми обумовлюється тим, що при капітальних вкладень створюються основні фонди. Їх розмір, структура та розміщення створюють базу, яка істотно впливає на обсяг продукції, її якість і асортимент, на можливості подальшого розвитку виробництва.

Практична значимість роботи. У науковому дослідженні одержали подальший розвиток теоретичні положення і практичні рекомендації з удосконалення обліку і аудиту капітальних інвестицій та економічного аналізу ефективності її використання в системі управління діяльністю підприємства ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”. Реалізація внесених пропозицій та рекомендацій дозволить поліпшити організацію облікового процесу на досліджуваному підприємстві, а їх теоретичне обґрунтування може стати основою для методичного забезпечення навчального процесу при викладанні економічних дисциплін.

Наявність недоліків: Автор бакалаврської роботи акцентує увагу на облікове трактування процесів досліджуваного питання, не обґрунтувавши даними фінансової звітності загальний стан ТОВ “МРІЯ ДРОН

ТЕХНОЛОДЖІ”. Також, в окремих питаннях слід було б розкрити зв'язок з фундаментальними положеннями політекономії.

Загальний висновок. Кваліфікаційна робота Петаха Богдана Тарасовича на тему: “Облік та аудит капітальних інвестицій та економічний аналіз ефективності їх використання” є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом і формою відповідає вимогам щодо таких робіт, допускається до захисту із позитивною оцінкою, а її автор заслуговує присудження кваліфікації бакалавра обліку і оподаткування.

Рецензент:

Доктор економічних наук,
професор, завідувач кафедри економічної кібернетики
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
ДМИТРИШИН

Леся

“27” травня 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОБУДОВИ ОБЛІКУ І АУДИТУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.....	5
1.1 Основні поняття та визначення	5
1.2. Основи побудови обліку і аудиту капітальних інвестицій на підприємствах.....	10
1.3 Нормативно-правове регулювання капітального інвестування.....	16
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКИ ОБЛІКУ І АУДИТУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”	23
2.1 Організація обліку капітальних інвестицій підприємства.....	23
2.2 Методичні особливості обліку капітальних інвестицій.....	29
2.3 Порядок здійснення аудиту капітальних інвестицій підприємства.....	35
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ШЛЯХИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ У ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”	41
3.1 Оцінка динаміки та структури капітальних інвестицій підприємства	41
3.2 Аналіз ефективності використання капітальних інвестицій	46
3.3 Шляхи удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій підприємства	52
ВИСНОВОК.....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	61
ДОДАТКИ.....	65

ВСТУП

Актуальність теми. Сьогодні питання інвестиційної діяльності в Україні є надзвичайно важливими. Діяльність, пов'язана з капітальними інвестиціями, має велике значення, оскільки вона забезпечує міцну основу для безперервної роботи та швидкого зростання компаній. Відсутність капіталовкладень може спричинити зниження ділової активності, втрату прибутку, підвищення собівартості продукції, збільшення виробничого браку та крах компанії. Для ефективного управління капітальними витратами на підприємстві вирішальне значення мають спосіб реалізації, джерело фінансування та цільове призначення коштів.

Ефективне використання капітальних інвестицій підвищує конкурентоспроможність підприємств, збільшує обсяги виробництва та знижує витрати. Облік капітальних інвестицій має стратегічне значення для всіх підприємств.

Метою даної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів обліку, аудиту та аналізу капітальних інвестицій. Поставлена мета зумовила необхідність виконання наступних **завдань**:

- розкрити основні поняття та визначення;
- визначити основи побудови обліку і аудиту капітальних інвестицій на підприємствах;
- дослідити нормативно-правове регулювання капітального інвестування;
- визначити організацію обліку капітальних інвестицій підприємства;
- розкрити методичні особливості обліку капітальних інвестицій;
- визначити порядок здійснення аудиту капітальних інвестицій підприємства;
- здійснити оцінку динаміки та структури капітальних інвестицій підприємства;
- проаналізувати ефективність використання капітальних інвестицій;

– розробити шляхи удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій підприємства.

Об'єктом дослідження є система обліку, аудиту та аналізу капітальних інвестицій на прикладі діяльності ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та практичні аспекти, пов'язані з бухгалтерським обліком, аудитом та аналізом капітальних інвестицій.

Методи дослідження. У в ході написання кваліфікаційної роботи було застосовано наступні методи дослідження: групування, порівняння, теоретичне узагальнення, абстрагування. Ці методи були застосовані для встановлення теоретичних засад обліку, аудиту та аналізу капітальних інвестицій, які сприяють ухваленню управлінських рішень підприємствами в умовах сучасного господарювання.

Також було використано методи дедукції, індукції, зіставлення, спостереження, синтезу, аналізу та діалектичного підходу для виявлення проблемних аспектів методики та організації обліку, аудиту та аналізу капітальних інвестицій. Табличний та графічний підходи були використані для візуалізації та наочності отриманих результатів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання рекомендацій, розроблених на основі теоретичного аналізу та вивчення діяльності підприємств, для покращення існуючої методики обліку, аудиту та аналізу капітальних інвестицій. Це сприятиме формуванню якісної та достовірної інформації, необхідної для управління підприємствами, що дозволить їм приймати більш обґрунтовані та ефективні управлінські рішення.

Структура роботи включає вступ, три розділи, висновки, список використаної літератури та додатки. Обсяг роботи складає 67 сторінок, включаючи 6 рисунків та 7 таблиць, а також 2 додатки. Список використаної літератури містить 42 джерела.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОБУДОВИ ОБЛІКУ І АУДИТУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

1.1 Основні поняття та визначення

Основні поняття та визначення є фундаментальними компонентами будь-якої наукової дисципліни чи професійної діяльності. Вони слугують базисом для розуміння і систематизації знань, дозволяючи ефективно комунікувати та обмінюватися інформацією. В економіці, наприклад, такі поняття як “прибуток”, “витрати”, “інвестиції” і “рентабельність” є ключовими для аналізу діяльності підприємств і прийняття управлінських рішень.

У сучасних умовах розвитку науки і техніки, постійно виникають нові терміни та концепції, що вимагають чіткого визначення та роз'яснення. Без належного розуміння основних понять та визначень, складно здійснювати глибокий аналіз, проводити дослідження та впроваджувати інновації. Саме тому вивчення і систематизація базових термінів є невід'ємною частиною професійного зростання і успішної діяльності в будь-якій сфері.

Інвестиція – це фінансове зобов'язання або покупка, спрямована на отримання доходу або збільшення вартості [1, с. 72]. З фінансової точки зору інвестиції – це придбання товарів, які зараз не використовуються, але які будуть використані для створення багатства в майбутньому. З фінансової точки зору інвестиція – це грошове зобов'язання, яке передбачає очікування прибутку в майбутньому або вищої ціни пізніше [2, с. 11].

У фінансових термінах “інвестиція” означає купівлю облігацій, акцій або нерухомості. Термін стосується будь-якого механізму отримання доходу в майбутньому [3, с. 126]. Інвестиція може включати в себе процентну позику, що підлягає поверненню, або продовження кредитної лінії, або ж набуття права власності на бізнес в надії на те, що він стане прибутковим. Придбання активу з наміром перепродати його пізніше за вищою ціною

також є інвестицією [4, с. 88]. Існують різні види інвестицій, кожен з яких підлягає більшому чи меншому регулюванню в юрисдикції, в якій вони здійснюються.

Капітальні інвестиції – це витрати, понесені суб'єктом господарювання у зв'язку з придбанням основних засобів або основних фондів, які будуть використані в майбутній діяльності суб'єкта господарювання [5, с. 64].

Термін “капітальні інвестиції” наводиться в різних законах та нормативно-правових актах за різними твердженнями.

Так, Закон України “Про інвестиційну діяльність” характеризує капітальні інвестиції, як капітальні вкладення в основні засоби, які використовуються на придбання, реконструкцію, технічне переобладнання основних засобів та очікуваний термін корисного використання більше одного року [6].

Податковий кодекс України визнає, що капітальні інвестиції – це не сукупність цінностей, інвестованих у компанію, а господарська операція з придбання активів, які будуть амортизуватися в майбутньому. Однак це визначення не має основної мети інвестування – отримати економічну вигоду від придбання об'єкта інвестування, а активи інвестування представлені лише трьома видами – основні засоби, нематеріальні активи, нерухомість, але це визначення також включає інші необоротні основні засоби та біологічні активи [7].

Таким чином, капітальні інвестиції – це витрати на оновлення, розширення та переробку наявних основних фондів виробничого та невиробничого призначення. Витрати на капітальний ремонт будівель, споруд та інших видів основних фондів до капітальних вкладень не зараховують, тому ці витрати до інвестиційних віднести не можна.

За основу організації бухгалтерського обліку та достовірного відображення інформації про капітальні інвестиції береться їх класифікація, а виділення класифікаційних ознак має на меті забезпечення користувачів чітко структурованою та релевантною інформацією у звітності підприємства,

здатною впливати на управлінські рішення і приносити реальні позитивні результати в бізнесі.

Базою як ознаки при класифікації інвестицій виступає об'єкт вкладення засобів.

1) Відповідно до того, куди вкладається капітал (у межах країни чи за кордоном), розрізняють внутрішні та зовнішні інвестиції.

Внутрішні капітальні інвестиції – це вкладення коштів країни в підприємства цієї самої однієї країни. Зовнішні капітальні інвестиції – це вкладення грошей в підприємства з іноземним капіталом [8, с. 67].

В свою чергу, внутрішні та зовнішні інвестиції бувають як приватними, так і державними. Таким чином, зовнішні інвестиції поділяють на прямі та портфельні.

Прямі капітальні інвестиції – це вкладення коштів за кордоном, величина яких дорівнює якнайменше 10% вартості того чи іншого проекту. Портфельні капітальні інвестиції – це інвестиції за кордоном, які мають розмір не більше 10 % вартості самого капітального проекту, що здійснюється за допомогою саме цих інвестицій [9, с. 33].

2) Відповідно до видів активів, які включаються до інвестиційного портфелю, інвестиції поділяються на фінансові, реальні та інтелектуальні. Фінансові капітальні інвестиції – це наявний капітал, який використовують для придбання (купівлі) акцій, облігацій та інших цінних паперів, що випускаються підприємством або державою. Реальні капітальні інвестиції – це вкладення коштів в окремі економічні сфери та галузі для задоволення мети відновлення існуючих і створення нових благ. Такі інвестиції забезпечують одержання набагато більшого прибутку. Реальні інвестиції також називаються виробничими або капітальними вкладеннями [10, с. 127].

Інвестиції інтелектуального капіталу – це інвестиції в розвиток досліджень наукового характеру та розробок, підготовку фахівців для різних актуальних на даний час проектів, курсів, ліцензій, ноу-хау тощо.

3) За функціональною спрямованістю капітальні інвестиції поділяються на валові та чисті. Валові капітальні інвестиції – це загальна сума капітальних витрат, які одночасно витрачаються на просте і довгострокове оновлення виробничих основних фондів та соціальної інфраструктури.

Чисті капітальні витрати – це капітальні вкладення лише на їх розширене поновлення. Сума чистого вкладу капіталу за вирахуванням амортизації із загальної суми інвестицій використовується, як відомо, для простого відтворення основних засобів та інших активів підприємства [11, с. 180].

4) Відповідно до інвесторів. Інвестиції приватного капіталу – це депозити коштів приватних інвесторів (громадян та недержавних підприємств). Державні капітальні інвестиції – це інвестиції органів державної влади та управління та державне майно. Змішані капітальні інвестиції – це вкладення коштів вітчизняних та іноземних суб'єктів господарювання [12, с. 58].

5) За величиною інвестиційного ризику. Безризикові капітальні інвестиції – це вкладення коштів в безризикові об'єкти до втрати капіталу або очікуваного доходу і гарантоване на 100% отримання суми чистого прибутку від інвестиції [13, с. 82].

Низькоризикові капітальні інвестиції – це вкладення коштів в низькоризикові об'єкти інвестування, де ризик втрати коштів нижче від середньоринкового. Середньоризикові (помірні) капітальні інвестиції – це вкладення коштів в об'єкти з середньоринковим ризиком.

Високоризикові (агресивні) капітальні інвестиції – це вкладення коштів в об'єкти з ризиком, який має істотне перевищення середньо ринкового [14, с. 357].

Спекулятивні капітальні інвестиції – це вкладення коштів в об'єкти з найбільш ризиковими показниками або інструменти інвестування по яких очікується найвищий рівень інвестиційного доходу [15, с. 229].

Під час надходження на підприємство основні засоби чи нематеріальні активи можуть передбачати витрати, пов'язані із їх придбанням. Ці внутрішні витрати включають заробітну плату, внески на соціальне страхування та витрати, пов'язані зі будівництвом або придбанням основних засобів. Витрати, пов'язані з адміністрацією та іншими накладними витратами, слід не враховувати. Витрати на працівників, не пов'язані з конкретним активом, не слід вважати капіталом. Капітальними витратами слід вважати лише витрати, пов'язані з запланованим використанням активу.

До капітальних вкладень включаються лише капітальні витрати на капітальне будівництво, реконструкцію чи реставрацію. Так, наприклад, взаємозв'язок між життєвим циклом основних засобів та капітальними інвестиціями наведено на рис. 1.1

Рис. 1.1 Взаємозв'язок життєвого циклу основних фондів із капітальними інвестиціями

Джерело: сформовано автором на основі [15, с. 228].

Таким чином, основні поняття та визначення відіграють ключову роль у будь-якій сфері діяльності, забезпечуючи основу для розуміння, аналізу та

обговорення складних тем. Вони формують базис, на якому будується вся подальша теоретична і практична діяльність. Це дозволяє підприємствам краще планувати свої ресурси, оцінювати результати діяльності та визначати напрямки для подальшого розвитку.

Чітке розуміння і правильне використання основних понять та визначень сприяє підвищенню якості управлінських процесів і наукових досліджень. Вони є необхідними для структуризації знань, що допомагає фахівцям ефективно обмінюватися інформацією та співпрацювати. В сучасному динамічному світі, де економічні умови та технології швидко змінюються, актуалізація базових термінів та їх застосування в нових контекстах є безперервним процесом. Отже, постійне оновлення знань і розширення понятійного апарату залишається важливим завданням для забезпечення успішної діяльності підприємств і наукових досліджень.

1.2. Основи побудови обліку і аудиту капітальних інвестицій на підприємствах

Облік і аудит капітальних інвестицій на підприємствах є фундаментальними елементами фінансового управління, що забезпечують ефективне використання ресурсів та досягнення стратегічних цілей. Капітальні інвестиції, які включають витрати на придбання, модернізацію та розвиток довгострокових активів, відіграють ключову роль у забезпеченні конкурентоспроможності та сталого розвитку підприємств. Від точності та повноти обліку таких інвестицій залежить не тільки коректність фінансової звітності, але й здатність керівництва приймати обґрунтовані управлінські рішення. Аудит, у свою чергу, надає незалежну оцінку правильності та достовірності облікових даних, виявляючи можливі помилки та порушення, що сприяє підвищенню рівня фінансового контролю і прозорості діяльності підприємства.

Побудова обліку капітальних інвестицій передбачає розробку і впровадження чітких методологічних підходів, стандартів та процедур, що регламентують процес їх обліку. Це включає визначення класифікації інвестицій, методів оцінки, амортизації, а також правил визнання витрат і доходів, пов'язаних з капітальними вкладеннями. Ефективна система обліку забезпечує можливість своєчасного і повного відображення всіх операцій, пов'язаних з інвестиційною діяльністю, що є основою для надання достовірної інформації зацікавленим сторонам. Аудит капітальних інвестицій, з іншого боку, забезпечує незалежну перевірку відповідності облікових даних вимогам нормативно-правових актів та внутрішніх регламентів, що сприяє підвищенню рівня довіри до фінансової звітності підприємства та покращенню його інвестиційної привабливості.

Облік і аудит капітальних інвестицій є важливими аспектами фінансового управління на підприємствах, забезпечуючи прозорість, точність і ефективність використання ресурсів. Капітальні інвестиції, які включають витрати на придбання, модернізацію і розвиток довгострокових активів, є критично важливими для стійкого розвитку підприємства та підтримання його конкурентоспроможності. Від ефективною системи обліку таких інвестицій залежить не тільки правильність фінансової звітності, але й можливість керівництва приймати зважені управлінські рішення, які сприятимуть досягненню стратегічних цілей підприємства [16, с. 125].

Побудова обліку капітальних інвестицій передбачає розробку та впровадження чітких методологічних підходів і стандартів, які регламентують процес обліку цих інвестицій. Це включає класифікацію інвестицій, визначення методів оцінки та амортизації активів, а також правил визнання витрат і доходів, пов'язаних з капітальними вкладеннями. Ефективна система обліку повинна забезпечувати своєчасне і повне відображення всіх операцій, пов'язаних з інвестиційною діяльністю підприємства. Аудит капітальних інвестицій, в свою чергу, забезпечує незалежну оцінку правильності і достовірності облікових даних, виявляючи

можливі помилки та порушення. Це сприяє підвищенню рівня фінансового контролю, прозорості діяльності підприємства та довіри до його фінансової звітності, що є важливим фактором для залучення інвестицій та довгострокового успіху підприємства.

Основні складові обліку капітальних інвестицій поділяється на три групи: організаційна; методична та технічна (рис. 1.2).

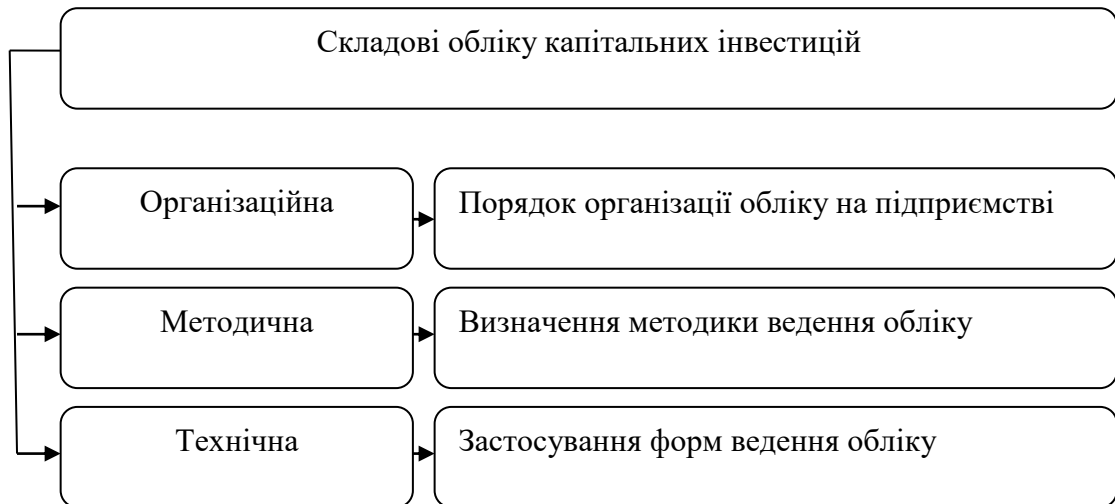

Рис. 1.2 Основні складові обліку капітальних інвестицій

Джерело: сформовано автором на основі [13, с. 134].

Організаційна складова включає в себе структуру управління обліковим процесом, розподіл обов'язків між працівниками, визначення відповідальних за облік капітальних інвестицій, а також розробку внутрішніх нормативних документів, що регулюють порядок ведення обліку. Важливими елементами є створення ефективної системи внутрішнього контролю, що дозволяє своєчасно виявляти та коригувати помилки, а також забезпечення відповідності облікових процедур загальноприйнятим стандартам і законодавчим вимогам.

Методична складова обліку капітальних інвестицій охоплює вибір та застосування методів обліку, оцінки та амортизації довгострокових активів. Це включає розробку методик для класифікації інвестицій, визначення первісної вартості активів, облік витрат на їх утримання та модернізацію.

Також важливими є правила визнання витрат і доходів, пов'язаних з капітальними інвестиціями, та розробка методик для аналізу ефективності використання інвестиційних ресурсів.

Технічна складова забезпечує впровадження сучасних інформаційних систем та технологій для автоматизації облікових процесів. Це включає використання спеціалізованого програмного забезпечення для ведення обліку капітальних інвестицій, що дозволяє зменшити кількість ручної праці, підвищити точність облікових даних та забезпечити своєчасне формування звітності. Технічна складова також включає навчання персоналу роботі з новими системами та технологіями, що сприяє підвищенню їх кваліфікації та ефективності роботи [17, с. 132].

Капітальні витрати також оцінюються в рамках аудиту фінансових звітів. Метою аудиту капітальних інвестицій є надання обґрунтованої оцінки достовірності та повноти інформації щодо капітальних вкладень, вираженої у фінансовій звітності підприємства.

Щоб досягти цієї мети, аудитор повинен:

- оцінити внутрішній контроль організації клієнта;
- встановити відповідні методи перевірки;
- розробити протокол початку процедур.

Щоб створити обґрунтований звіт, аудитор повинен отримати всю інформацію, включаючи докази аудиту, доступну та надійну. Потенційні джерела інформації включають системи бухгалтерського обліку, важливі документи, фізичні активи, співробітників і підрядників.

Аудитор визначає надійність системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, вони підтверджують, що система знаходиться в прийнятному діапазоні важливості. Для цього під час перевірки капітальних вкладень необхідно провести декілька послідовних перевірок:

- оцінити достовірність документації за кожним видом та напрямом інвестиційної діяльності;

- здійснити перевірку правильності формування та використання джерел фінансування капітальних інвестицій;
- підтвердити правильність визначення вартості об'єктів капітальних інвестицій та їх відображення в бухгалтерському обліку;
- узагальнити результати аудиту капітальних інвестицій [18, с. 402].

Фінансуванню капітального будівництва сприяють інвестори, які виконують платіжні зобов'язання замовників, підрядників і постачальників, визначені договорами. Аудитори в першу чергу зосереджуються на проблемі фінансування будівництва та інших інвестиційних починань. Інвестиційна діяльність може фінансуватися за рахунок власного капіталу або його порівнянних альтернатив, а також за рахунок запозичень.

У системі бухгалтерського обліку аудитори відповідають за перевірку походження фінансування. Коли клієнти будують власні об'єкти, компанії зобов'язані вести чіткий облік як поточних виробничих витрат, так і капітальних інвестицій. Крім того, вкрай важливо ретельно вивчити розподіл загальноновиробничих витрат, оскільки це прописано в обліковій політиці підприємства.

Якщо капітальне будівництво фінансується за рахунок коштів інших юридичних або фізичних осіб, то об'єкти, які вводяться в експлуатацію після завершення будівництва, стають власністю підприємства. Введені в експлуатацію об'єкти стають власністю організації та особи, якій перераховані кошти, якщо інше не передбачено договором.

Учасники можуть офіційно передати свої частки як внесок до статутного капіталу забудовника після завершення будівництва. Аудитори перевіряють повноту та правильність оформлення документів засновника, що стосуються внеску до статутного капіталу.

Під час аудиторських процедур аудитори повинні переконатися, що всі цілі капітальних інвестицій правильно відображені на рахунках і у звітах організації. Також необхідна зворотна процедура. Тобто з проаналізованих облікових карток інших бухгалтерських книг вибирається певна кількість

запасів і під час інвентаризації вони перераховуються, щоб переконатися в їх фактичній наявності.

Аудитор визначає вартість незавершених капітальних інвестицій шляхом розрахунків та контрольних обмірів. Аудитор повинен перевірити, чи відповідають обсяги робіт, зазначені в інвентаризаційному описі, за даними бухгалтерського обліку фактичним показникам, виявленим під час інвентаризації. Якщо, на думку аудитора, контрольні обміри не відповідають обліковим, він повинен зазначити це в аудиторському звіті та внести дані до інвентаризаційного опису.

Крім того, аудитор повинен звернути увагу на фізичний стан бездіяльних основних засобів, що втратили свої експлуатаційні характеристики, та основних засобів, які не можуть бути використані і підлягають списанню відповідно до законодавства.

Для того, щоб забезпечити достовірність відображення основних засобів у звіті, слід застосовувати аудиторські процедури під час інвентаризації основних засобів, які перебувають на стадії будівництва, монтажу, встановлення, модифікації або ремонту. Після проведення інвентаризації аудитор повинен переконатися, що її результати точно відображені у звіті.

Після проведення інвентаризації аудитор повинен перевірити правильність відображення її результатів у бухгалтерському та податковому обліку, аналіз причин виявлених недоліків керівництвом та вжиття відповідних заходів до винних осіб. Після завершення аудиту капітальних інвестицій аудитор зобов'язаний перевірити точне відображення капітальних інвестицій у фінансовій звітності та забезпечити розкриття всієї відповідної інформації, що стосується капітальних інвестицій. Ця інформація включає:

- облікову політику суб'єкта господарювання щодо оцінки капітальних інвестицій;
- вартість капітальних інвестицій на початок та кінець звітного періоду;

- вартість ліквідованих та відновлених капітальних інвестицій;
- іншу інформацію про капітальні інвестиції, яка є суттєвою для фінансової звітності суб'єкта господарювання та підлягає розкриттю у звіті відповідно до вимог чинного законодавства.

Аудитор перевіряє повноту розкриття суттєвої інформації у звіті шляхом ознайомлення та аналізу інформації, розкритої у звіті, та порівняння її з доказами, отриманими в результаті проведення аудиторських процедур. Якщо, на думку аудитора, вартість інвестиції є суттєвою для фінансової звітності, аудитор повинен отримати достатні відповідні аудиторські докази щодо вартості інвестиції та розкриття інформації про неї.

Таким чином, побудова ефективної системи обліку та аудиту капітальних інвестицій на підприємствах є ключовим аспектом для забезпечення фінансової стабільності та довгострокового розвитку. Організаційна складова передбачає чітке розподілення обов'язків, встановлення відповідальних осіб та створення ефективної системи внутрішнього контролю, що дозволяє вчасно виявляти і коригувати можливі помилки. Це сприяє підвищенню рівня прозорості та підзвітності облікових процесів, що є критично важливим для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

1.3 Нормативно-правове регулювання капітального інвестування

В сучасних умовах функціонування бізнесу нормативно-правове регулювання капітального інвестування відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності та прозорості фінансових операцій. Це складний механізм, який включає в себе законодавчі акти, стандарти та правила, спрямовані на регулювання процесів залучення та використання капіталу. Нормативно-правові норми створюють рамки для діяльності підприємств, встановлюючи вимоги щодо обліку, аналізу, аудиту та звітності з питань інвестування.

Укладення та виконання договорів, залучення кредитних ресурсів, здійснення купівлі-продажу активів та інші фінансові операції пов'язані з низкою правових питань, які потребують дотримання встановлених норм та правил. Ефективне використання капіталу та забезпечення безпеки фінансових інтересів стають основними завданнями, які регулює нормативно-правова база у сфері капітального інвестування. Тому вивчення цього аспекту стає ключовим для забезпечення стабільності та успішного розвитку підприємств у сучасних умовах.

Нормативно правове регулювання капітального інвестування підприємств поділяється на кілька рівнів, кожен з яких включає в себе певну низку нормативно-правових актів, які наведено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Рівні нормативно-правового регулювання обліку та аудиту капітальних інвестицій

Рівень	Нормативно-правові акти
I рівень	Податковий кодекс України [7]
II рівень	Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [19], Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” [20], Закон України “Про інвестиційну діяльність” [6]
III рівень	НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [21], НП(С)БО 7 “Основні засоби” [22], НП(С)БО 8 “Нематеріальні активи” [23] та ін.
IV рівень	План рахунків бухгалтерського обліку [24], Інструкція до застосування Плану рахунків з бухгалтерського обліку [25], Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності [26], Інструкція з проведення інвентаризації № 879 [27]
V рівень	Локальні внутрішні документи підприємства з регулювання здійснення обліку та аудиту

Джерело: узагальнено автором.

Податковий кодекс України визначає основні принципи та правила оподаткування капітальних інвестицій на території країни. Одним із

ключових аспектів, які він врегульовує, є оподаткування прибутку, отриманого від реалізації капітальних інвестицій. Згідно з Податковим кодексом, прибуток, отриманий від інвестиційних операцій, підлягає оподаткуванню за встановленими ставками податку на прибуток підприємств.

Крім того, Податковий кодекс України визначає правила оподаткування капітальних інвестицій, отриманих від іноземних джерел. Він регламентує податкові ставки, процедури звітності та інші аспекти оподаткування, які стосуються залучення капіталу з-за кордону. Таким чином, Податковий кодекс України виступає важливим інструментом регулювання оподаткування капітальних інвестицій та забезпечення фінансової стабільності національної економіки [7].

Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” встановлює основні принципи обліку капітальних інвестицій на підприємствах країни. Згідно з цим законодавством, облік капітальних інвестицій повинен бути здійснений з урахуванням загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку, а також відповідно до вимог фінансової звітності [19].

Одним із важливих аспектів, що регулюються цим законом, є облік капітальних витрат, який включає у себе витрати на придбання, розробку та поліпшення капітальних активів. Закон також визначає порядок амортизації капітальних активів та вимоги до їхнього відображення в фінансовій звітності. Це допомагає забезпечити правильне визначення вартості капітальних активів у фінансових звітах підприємств, що є важливим для оцінки їхньої фінансової стабільності та розвитку.

Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” відіграє ключову роль у регулюванні аудиту капітальних інвестицій в країні. Згідно з цим законом, аудиторські фірми та аудитори зобов'язані дотримуватися встановлених професійних стандартів під час проведення аудиту фінансової звітності підприємств, які включають

інвестиційну інформацію. Зокрема, вони повинні дотримуватися стандартів щодо обліку, оцінки та звітності про капітальні інвестиції, щоб забезпечити об'єктивність, достовірність та надійність аудиторських висновків [20].

Також закон встановлює вимоги до здійснення аудиторської діяльності та контролює діяльність аудиторських фірм. Ці вимоги стосуються проведення аудиту капітальних інвестицій та забезпечують відповідність процедур аудиту міжнародним стандартам та національним законодавчим актам. Такий підхід сприяє підвищенню якості та надійності аудиторських послуг, а також забезпечує довіру до фінансової звітності підприємств, що має важливе значення для інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін.

Закон України “Про інвестиційну діяльність” визначає правові основи інвестиційної діяльності на території країни та встановлює загальні принципи та правила її проведення. Один із важливих аспектів, що регулюються цим законодавством, є облік капітальних інвестицій, який є ключовим для контролю за ефективністю використання інвестиційних ресурсів та забезпечення їхньої рентабельності [6].

Згідно зі цим законом, суб'єкти інвестиційної діяльності зобов'язані вести облік капітальних інвестицій відповідно до вимог бухгалтерського обліку та стандартів фінансової звітності. Це включає у себе відображення інвестиційних витрат, амортизації капітальних активів, а також здійснення фінансового обліку доходів та витрат, пов'язаних з інвестиційними проектами. Такий облік є важливим елементом контролю за виконанням інвестиційних програм та забезпеченням їхньої успішності.

Національний стандарт бухгалтерського обліку НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” встановлює основні принципи та вимоги щодо складання та представлення фінансової звітності суб'єктами господарювання. Цей стандарт, відповідно до вимог, регулює облік капітальних інвестицій на підприємствах [21]. Відповідно до НП(С)БО 1, облік капітальних інвестицій включає в себе реєстрацію всіх фінансових

операцій, пов'язаних з придбанням, використанням та відчуженням капітальних активів. Це означає, що підприємства зобов'язані належним чином відображати в бухгалтерському обліку всі витрати, пов'язані з інвестиційними проектами, включаючи придбання обладнання, будівництво споруд, придбання нерухомості та інші капітальні активи. Такий облік дозволяє підприємствам точно відстежувати витрати та відобразити їх у фінансовій звітності відповідно до вимог НП(С)БО 1.

НП(С)БО 7 “Основні засоби” встановлює стандарти щодо обліку та визнання основних засобів у фінансовій звітності підприємств. Цей стандарт регулює облік капітальних інвестицій шляхом визнання та відображення основних засобів у фінансовій звітності. Згідно з НП(С)БО 7, основні засоби включають у себе матеріальні активи, які призначені для використання на протязі тривалого періоду у процесі виробництва товарів, надання послуг, для адміністративних цілей або для здачі в оренду із метою одержання додаткового доходу. Це можуть бути, наприклад, будівлі, машини, транспортні засоби, обладнання та інші капітальні активи. За НП(С)БО 7, капітальні інвестиції в ці основні засоби обліковуються відповідно до вимог щодо їх визнання, оцінки та подальшого збереження [22].

НП(С)БО 8 “Нематеріальні активи” встановлює стандарти обліку та визнання нематеріальних активів у фінансовій звітності підприємств. Цей стандарт регулює облік капітальних інвестицій шляхом правильного визнання та відображення нематеріальних активів у фінансовій звітності. Згідно з НП(С)БО 8, нематеріальні активи є невидимими активами, що не мають фізичної форми, але мають значення для підприємства. Це можуть бути, наприклад, патенти, ліцензії, технології, права на використання, торгові марки та інші нематеріальні активи. За НП(С)БО 8, капітальні інвестиції в нематеріальні активи обліковуються відповідно до вимог щодо їх визнання, оцінки та подальшого збереження [23].

План рахунків бухгалтерського обліку [24] та Інструкція до застосування Плану рахунків з бухгалтерського обліку [25] становлять

основні документи, що регулюють систему обліку фінансових операцій у підприємствах. У цих документах визначені правила класифікації та обліку різноманітних операцій, включаючи капітальні інвестиції.

Зокрема, План рахунків визначає структуру облікових рахунків, на яких фіксуються капітальні інвестиції, та встановлює правила їхнього подальшого обліку та відображення у фінансовій звітності підприємства. Цей документ визначає рахунки, на яких відображаються різні види капітальних інвестицій, їхні обороти та залишки, що дозволяє забезпечити систематичний та послідовний облік цих операцій.

Інструкція до застосування Плану рахунків з бухгалтерського обліку деталізує правила застосування кожного рахунку, включаючи ті, які стосуються капітальних інвестицій. Цей документ надає конкретні вказівки та рекомендації щодо правильного обліку капітальних інвестицій з урахуванням вимог законодавства та стандартів бухгалтерського обліку. Таким чином, План рахунків та Інструкція до нього сприяють належному та системному обліку капітальних інвестицій у підприємствах.

Інструкція з проведення інвентаризації № 879 є важливим документом, який регулює процес проведення інвентаризації, включаючи інвентаризацію капітальних інвестицій у підприємствах. Цей документ встановлює правила та порядок проведення інвентаризації, включаючи оцінку, ідентифікацію та визначення стану капітальних активів, які є об'єктом інвентаризації [26].

Згідно з цією Інструкцією, проведення інвентаризації капітальних інвестицій вимагає систематичного та комплексного підходу, що передбачає не лише облік фактично присутніх активів, а й їхню оцінку, встановлення правильності документальних підтверджень, а також виявлення можливих ризиків та недоліків у їхньому обліку. Отже, Інструкція з проведення інвентаризації № 879 є ключовим документом, що регулює процес обліку капітальних інвестицій у підприємствах, забезпечуючи належний контроль та облік цих важливих активів.

Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності є важливим інструментом для регулювання обліку капітальних інвестицій у підприємствах. Ці рекомендації надають детальні вказівки та вимоги щодо того, які дані повинні бути включені до фінансової звітності стосовно капітальних інвестицій, як вони мають бути класифіковані та представлені. Такий підхід допомагає забезпечити однорідність та стандартизацію у формуванні фінансової звітності різних підприємств [27].

Таким чином, нормативно-правове регулювання капітального інвестування визначає основні принципи, правила та вимоги, які повинні дотримуватися під час здійснення інвестиційних операцій. Це включає в себе законодавчі акти, постанови та регулятивні документи, які створюються з метою забезпечення ефективного та безпечного функціонування ринку капіталу. Нормативно-правове середовище створює необхідні умови для розвитку інвестиційної діяльності, забезпечуючи захист прав та інтересів усіх учасників ринку та сприяючи стабільності та розвитку економіки.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І АУДИТУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”

2.1 Організація обліку капітальних інвестицій підприємства

В умовах сучасного бізнесу організація обліку капітальних інвестицій стає ключовим елементом стратегічного управління для багатьох підприємств. Капітальні інвестиції відображають значний обсяг фінансових ресурсів, спрямованих на розвиток та розвинення бізнесу. Виконання правильного обліку цих інвестицій визначає ефективність і результативність стратегічних рішень компанії в довгостроковій перспективі.

На сьогоднішній день в умовах постійних змін і конкурентної боротьби, компанії розуміють важливість правильної організації обліку капітальних інвестицій. Це вимагає не лише точності і достовірності бухгалтерського обліку, а й відповідності стандартам і вимогам законодавства. Організація обліку капітальних інвестицій стає складним процесом, що потребує професійних знань і системного підходу з боку управлінського персоналу та фахівців у сфері фінансів і обліку [30, с. 122].

Вивчення організаційних та методичних особливостей обліку та аудиту здійснювалося на прикладі господарської діяльності ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”. Товариство займається створенням повітряних та космічних літальних апаратів та супутнього обладнання. З урахуванням складності і відповідальності даної галузі, важливо встановити ефективні системи обліку та контролю, що сприятимуть оптимальному використанню ресурсів та забезпеченню стабільності фінансового стану підприємства.

Основні завдання бухгалтерського обліку, який ведеться на підприємстві ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”, полягають у:

- дотриманні чинного законодавства в сфері бухгалтерського обліку;

- веденні обліку, аналізі та перевірці інформації про господарську діяльність;
- контролі за виконанням виробничих завдань щодо кількості та якості продукції;
- контролі за зберіганням майна підприємства;
- виявленні невикористаних резервів;
- контролі за оплатою праці;
- обліку, аналізі та контролі за збереженням і використанням коштів;
- контролі за рівнем рентабельності виробництва продукції;
- виявленні резервів для подальшого збільшення виробництва;
- забезпеченні наявності первинної документації;
- побудові системи обліку на підприємстві.

Облікова інформація про капітальні інвестиції цього підприємства є результатом діяльності його бухгалтерії [31, с. 520]. Під час дослідження організаційних особливостей було встановлено, як працівники виконують облікові операції, пов'язані з виконанням робіт з капітального інвестування як підрядним, так і господарським способами. Вони також здійснюють контроль за цільовим використанням коштів і ресурсів, беруть участь в інвентаризаціях та оформленні їх результатів, а також заповнюють статистичну і бухгалтерську звітність тощо.

Дослідження на ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” показало, що облік на підприємстві ведеться безперервно з дня його створення до ліквідації відповідно до встановленого порядку. Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві входять до компетенції власника відповідно до законодавства та установчих документів.

Підприємство ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” самостійно обирало форму ведення та організації бухгалтерського обліку, зокрема, шляхом впровадження посади бухгалтера в штат підприємства.

Згідно із законодавством, підприємство самостійно:

- визначає облікову політику;

- обирає форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів обліку, порядок і спосіб реєстрації та узагальнення інформації в них, з дотриманням єдиних засад, установлених законом, і з урахуванням особливостей своєї діяльності та технології обробки облікових даних;

- розробляє систему і форми управлінського обліку, звітності та контролю господарських операцій, визначає права працівників на підписання бухгалтерських документів;

- затверджує правила документообігу і технологію обробки облікової інформації, додаткову систему рахунків і реєстрів аналітичного обліку.

Будь-які зміни в обліковій політиці, що значно впливають на показники звітного чи майбутніх періодів, мають бути зафіксовані із зазначенням причин та змін у відповідних статтях. Важливою є також технічна складова організації облікового процесу на підприємстві, яка забезпечує своєчасне формування якісної облікової інформації.

Отже, облікова політика підприємства передбачає сукупність принципів, методів та процедур, що використовуються для складання та подання фінансової звітності. Основні передумови раціональної організації обліку на підприємстві включають:

- вивчення структури, особливостей технології та організації виробництва;

- дослідження структури підприємства та умов роботи його виробничих підрозділів, а також постачальницької та збутової діяльності для забезпечення правильного обліку господарських процесів;

- встановлення взаємовідносин між окремими підрозділами підприємства та бухгалтерією;

- визначення порядку документування господарських операцій та документообігу, реєстрації господарських операцій у системі рахунків синтетичного та аналітичного обліку, методики калькулювання собівартості продукції, та порядку узагальнення облікової інформації.

ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” обрало для себе спрощену систему оподаткування. Для бухгалтера така система значно спрощує ведення обліку, хоча має свої обмеження. Існує список дозволених видів діяльності для цієї системи оподаткування, а також обмеження на допустимий дохід і кількість найманих працівників. Ця система оподаткування добре підходить для малого бізнесу, що додає їй популярності. Спрощена система оподаткування передбачає сплату лише одного податку – єдиного податку, що перераховується до місцевого бюджету.

Для відображення капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” з метою їх обліку використовують первинні документи. Так, акт приймання-передачі основних засобів використовується для внесення на склад основних засобів окремих об'єктів, їх обліку при введенні в експлуатацію, внутрішнього переміщення з одного цеху в інший, передачі зі складу в експлуатацію, а також для виключення зі складу основних засобів у випадку передачі їх іншому підприємству під час реалізації.

Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів служить для оформлення приймання-здачі основних засобів після їх ремонту, реконструкції або модернізації.

Інвентарна картка обліку основних засобів використовується для індивідуального обліку кожного конкретного об'єкту основних засобів, а також для групового обліку однотипних об'єктів основних засобів, які надійшли на підприємство в одному звітному періоді та мають ідентичну виробничо-господарську роль, технічні характеристики та вартість.

Для опису інвентарних карток обліку основних засобів застосовується процес реєстрації всіх інвентарних карток, а також відкриття карток для ведення аналітичного обліку основних засобів.

Картка обліку руху основних засобів використовується для реєстрації руху основних засобів за класифікаційними групами під час ручної обробки інформації.

Інвентарний список основних засобів використовується для детального обліку за місцем їх експлуатації та для відстеження відповідальних осіб за кожний засіб.

Лімітно-забірна карта використовується для оформлення видачі матеріалів, що регулярно використовуються під час виробництва продукції.

Залежно від об'єктів інвестування у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” можна виділити такі групи капітальних інвестицій:

1. Капітальні інвестиції в основні засоби, до яких входять земельні ділянки, будівлі, споруди, машини і обладнання, інші основні засоби.

2. Капітальні інвестиції в інші необоротні матеріальні активи, які охоплюють малоцінні необоротні матеріальні активи, інвентарну тару та інші необоротні матеріальні активи.

3. Капітальні інвестиції в нематеріальні активи, до яких входять права користування майном, авторські та суміжні права, незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи та інші нематеріальні активи.

Отже, основними завданнями бухгалтерського обліку капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” виступають:

– забезпечення достовірного та своєчасного відображення відповідних обсягів монтажних робіт та витрат на капітальні інвестиції для придбання чи створення інших необоротних матеріальних та нематеріальних активів інноваційного спрямування;

– формування достовірної та об'єктивної вартості інноваційних об'єктів капітального інвестування;

– відображення витрат на незавершене будівництво у належному обсязі;

– забезпечення контролю за дотриманням фінансової дисципліни та економічним використанням матеріальних і трудових ресурсів.

Загалом, організацію обліку капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” можна представити за допомогою наступного рисунка 2.1.

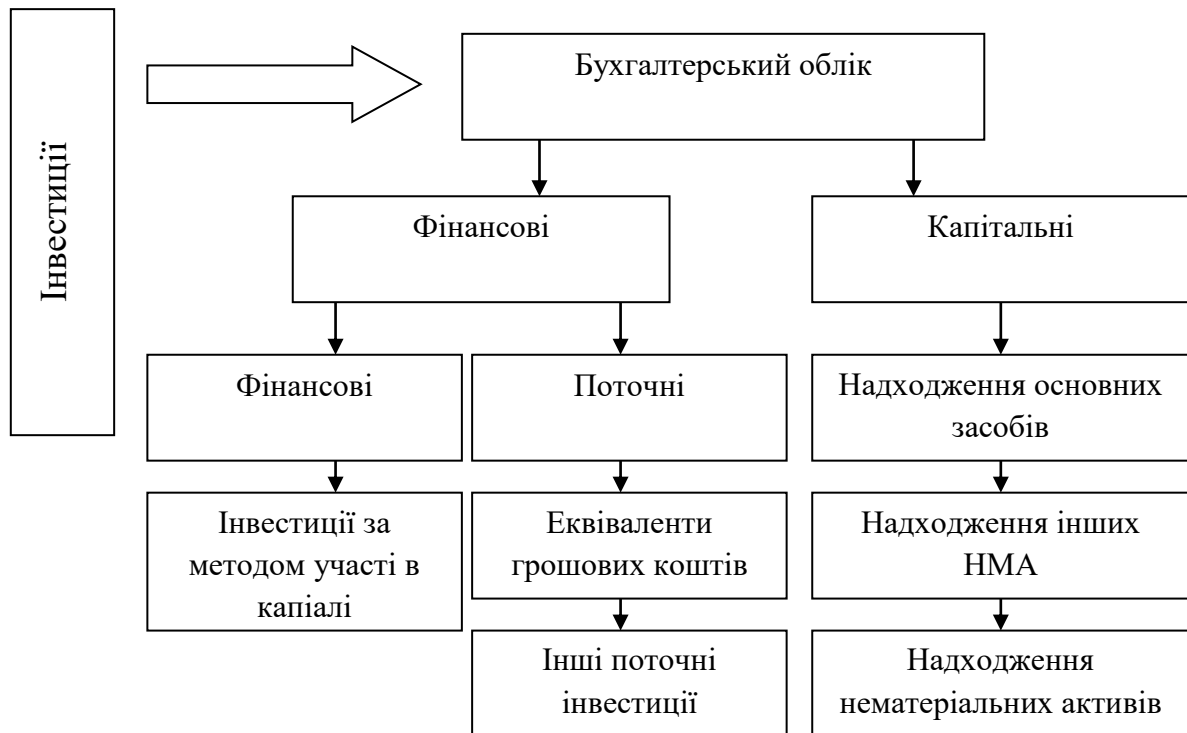

Рис. 2.1. Схема процесу організації обліку здійснених інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”

Джерело: самостійна розробка автора.

Таким чином, важливість організації обліку капітальних інвестицій для ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства. Така система обліку дозволяє не лише контролювати витрати та визначати ефективність інвестиційних проектів, але й забезпечує раціональне використання ресурсів та максимізацію прибутковості. Крім того, правильно організований облік капітальних інвестицій допомагає уникнути ризиків та забезпечити фінансову стабільність підприємства [32, с. 120].

Доцільним є впровадження сучасних методів та технологій обліку, а також систем аналізу та контролю за реалізацією інвестиційних проектів. Такий підхід дозволить підприємству ефективно реагувати на зміни на ринку та швидко адаптуватися до нових умов. Відповідно, організація обліку капітальних інвестицій є важливим елементом стратегії розвитку

підприємства, що сприяє збільшенню його конкурентоспроможності та успішному функціонуванню на ринку.

2.2 Методичні особливості обліку капітальних інвестицій

В сучасному бізнес-середовищі капітальні інвестиції є одним із ключових інструментів стратегічного розвитку підприємств. Вони становлять значну частину фінансових ресурсів компанії та можуть впливати на її конкурентоспроможність і стабільність у майбутньому. Саме тому ефективний облік капітальних інвестицій стає важливою умовою успішного управління фінансами підприємства.

В контексті організації обліку капітальних інвестицій виникають різноманітні методичні питання, які вимагають уважного вивчення та аналізу. Це стосується як теоретичних аспектів обліку, так і практичних аспектів впровадження методів обліку у реальну діяльність підприємства. У даному вступі ми розглянемо основні методичні особливості обліку капітальних інвестицій та їх значення для бізнесу.

Методична складова включає в себе встановлення процедур для отримання, реєстрації, накопичення та узагальнення інформації про довгострокові інвестиції. Вона описує порядок визначення первісної вартості, методи оцінки об'єктів обліку в залежності від їх виду та способу надходження, а також порядок визначення амортизованої собівартості. Крім того, вона визначає ситуації знецінення довгострокових інвестицій та їхнє списання, а також описує методику проведення інвентаризації та вибір рахунків для відображення операцій з об'єктами обліку [33, с. 134].

Важливо зазначити, що вітчизняна методика обліку капітальних інвестицій відрізняється від обліку придбання необоротних активів за МСБО. В Україні будь-які капітальні витрати, пов'язані з придбанням (спорудженням, модернізацією) основних засобів та інших необоротних активів, мають проходити через рахунок “Капітальні інвестиції”.

Бухгалтерський облік капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” ведеться на рахунку 15 “Капітальні інвестиції”. На дебеті рахунку 15 “Капітальні інвестиції” відображається збільшення витрат, пов'язаних з придбанням або створенням матеріальних та нематеріальних необоротних активів. На кредиті ж цього рахунку відображається їх зменшення, наприклад, при введенні в експлуатацію придбаних або створених нематеріальних активів або при прийнятті їх в дію.

Характеристику рахунку 15 “Капітальні інвестиції” можна проілюструвати за допомогою рисунку 2.2.

Дт	15 “Капітальні інвестиції”	Кт
Зростання зазначених витрат на набуття або формування матеріальних і нематеріальних необоротних активів.		Зниження зазначених витрат на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів.

Рис. 2.2 Графічне представлення характеристики рахунку 15 “Капітальні інвестиції”, який використовується у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”

Джерело: самостійна розробка автора.

Для детального обліку витрат на кожен з придбаних або виготовлених самостійно об'єктів необоротних активів у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”, передбачено використання наступних субрахунків:

1. Субрахунок 152 “Придбання (виготовлення) основних засобів” призначений для обліку витрат, пов'язаних із придбанням чи виробництвом власними силами матеріальних активів. Ці витрати обліковуються на рахунку 10 “Основні засоби”.

2. Субрахунок 153 “Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів” використовується для відображення інвестицій підприємства у придбання чи виробництво власними силами матеріальних активів. Облік таких витрат проводиться на рахунку 11 “Інші необоротні матеріальні активи”.

3. На рахунку 154 “Придбання (створення) нематеріальних активів” обліковуються витрати підприємства на придбання або створення власними силами активів, який облік ведеться на рахунку 12 “Нематеріальні активи”.

Основні засоби можуть бути відображені на дебеті рахунків 10 (за винятком рахунку 15 “Капітальні інвестиції”) у момент їх придбання підприємством, але це стосується лише ситуацій, коли об'єкт основних засобів не потребує монтажу і вводиться в експлуатацію безпосередньо після надходження на підприємство. Типові кореспонденції рахунків з обліку капітальних інвестицій із придбання основних засобів у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” наведено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Типові кореспонденції рахунків з обліку основних засобів у
ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”**

№	Господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
Перша подія – одержання об'єкта основних засобів			
1.	Одержання основних засобів від постачальника	152	631
2.	Зафіксовано суму податкового кредиту	641	631
3.	Зафіксовано отримання транспортних, посередницьких, страхових, реєстраційних та інших послуг, пов'язаних з придбанням основних засобів	152	685
4.	Зафіксовано суму податкового кредиту	641	685
5.	Зафіксовано витрати на оплату праці працівникам, що здійснюють монтаж основних засобів	152	661
6.	Зафіксовано нарахування на оплату праці	152	65

Продовження табл. 2.1

7.	Введення об'єкта основних засобів у експлуатацію	10	152
8.	Здійснено оплату постачальнику	631	311
9.	Відображено оплату транспортних послуг	685	311
Перша подія – перераховано аванс за об'єкт основного засобу			
1.	Проведено перерахунок авансу постачальнику	371	311
2.	Зафіксовано виникнення податкового кредиту за ПДВ	641	644
3.	Отримано основні засоби від постачальника	152	631
4.	Зафіксовано суму податкового кредиту	644	631
5.	Зафіксовано отримання транспортних, посередницьких, страхових, реєстраційних та інших послуг, пов'язаних з придбанням основних засобів	152	685
6.	Зафіксовано суму податкового кредиту	641	685
7.	Зафіксовано витрати на оплату праці працівникам, що здійснюють монтаж основних засобів	152	661
8.	Зафіксовано нарахування на оплату праці	152	65
9.	Введено об'єкт основних засобів у експлуатацію	10	152
10.	Здійснено оплату послуг	685	311
11.	Зафіксовано взаємозалік заборгованостей	631	371

Джерело: самостійна розробка автора.

Як бачимо, при придбанні основних засобів, спершу, всі витрати, пов'язані із надходженням основних засобів накопичуються на рахунку 152 “Придбання (виготовлення) основних засобів”, де згодом формують первісну вартість основного засобу. Коли об'єкт основних засобів вважається придбаним або виготовленим, вартість його відображається на рахунку 152. Це стосується витрат на придбання або створення самого об'єкта, а також інших пов'язаних витрат, таких як податки, збори, транспортні витрати і т.д. Таким чином, рахунок 152 накопичує всі витрати, пов'язані з придбанням або виготовленням основних засобів до моменту їх введення в дію або монтажу.

Після того, як об'єкт основних засобів введено в експлуатацію або монтаж завершено, вартість основного засобу переноситься з рахунку 152 на відповідний рахунок основних для подальшого відображення в бухгалтерській звітності підприємства. Таким чином, рахунок 152 відіграє важливу роль у формуванні первісної вартості основних засобів, а подальше відображення цієї вартості відбувається на рахунках основних засобів підприємства [34, с. 135].

При проведенні операції з придбання чи виготовлення інших необоротних активів, спочатку відбувається дебетування (збільшення) рахунку, який відображає придбання таких активів на рахунку 11 “Інші необоротні матеріальні активи”. На субрахунку 153 “Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів” відображається накопичення інших витрат для формування їх первісної вартості. Таким чином, проведення операції з придбання інших необоротних активів відображається у збільшенні активів підприємства та утворенні зобов'язань перед кредиторами за цією операцією.

Типові кореспонденції рахунків з обліку капітальних інвестицій із придання інших необоротних матеріальних активів у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” наведено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Типові кореспонденції рахунків з обліку інших необоротних матеріальних активів у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”

№	Господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Одержання інших НМА від постачальника	153	685
2.	Зафіксовано суму податкового кредиту	641	685
3.	Зафіксовано отримання транспортних, посередницьких, страхових, реєстраційних та інших послуг, пов'язаних з придбанням основних засобів	153	685
4.	Зафіксовано суму податкового кредиту	641	685
5.	Зафіксовано витрати на оплату праці працівникам, що здійснюють монтаж інших НМА	153	661
6.	Зафіксовано нарахування на оплату праці	153	65
7.	Введення об'єкта інших НМА у експлуатацію	11	152
8.	Здійснено оплату постачальнику	685	311
9.	Відображено оплату транспортних послуг	685	311

Джерело: самостійна розробка автора.

При проведенні операції з придбання чи виготовлення інших необоротних активів, спочатку відбувається дебетування (збільшення) рахунку, який відображає придбання таких активів на рахунку 12

“Нематеріальні активи”. На субрахунку 154 “Придбання (створення) нематеріальних активів” відображається накопичення інших витрат для формування їх первісної вартості.

Наприклад, придбані права на програмне забезпечення або інші інтелектуальні активи можуть мати значну вартість, що відображається у фінансових звітах як частина вартості таких активів. Тому правильне відображення витрат на рахунку 12 і субрахунку 154 є важливим етапом в обліку інших необоротних активів та дозволяє забезпечити точність та достовірність фінансової звітності підприємства.

Типові кореспонденції рахунків з обліку капітальних інвестицій із придання інших необоротних матеріальних активів у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” наведено у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

**Типові кореспонденції рахунків з обліку нематеріальнихх активів у
ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”**

№	Господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Одержання програмного продукту від постачальника	154	31
2.	Зафіксовано суму податкового кредиту	641	631
5.	Зафіксовано витрати на оплату праці працівникам, що здійснюють встановлення та обслуговування програмного продукту	154	661
6.	Зафіксовано нарахування на оплату праці	154	65
7.	Введення об’єкта інших НМА у експлуатацію	12	152
8.	Здійснено оплату постачальнику	631	311

Джерело: самостійна розробка автора.

Таким чином, методичні особливості обліку капітальних інвестицій відіграють ключову роль у забезпеченні ефективного управління інвестиційними проектами та оптимізації використання ресурсів підприємства. Важливо розробляти та застосовувати систему обліку, яка враховує специфіку капітальних інвестицій та відповідає вимогам сучасного

ринкового середовища. Доцільним є використання інтегрованих підходів до обліку капітальних інвестицій, що включають фінансовий, економічний та управлінський аспекти.

Крім того, важливою є постійна оцінка та аналіз ефективності інвестиційних проектів, що дозволяє вчасно виявляти проблемні питання та приймати відповідні корективні заходи. Такий підхід сприяє підвищенню рівня управлінського контролю та приносить додаткові переваги у формі збільшення прибутковості та конкурентоспроможності підприємства.

2.3 Порядок здійснення аудиту капітальних інвестицій підприємства

Аудит капітальних інвестицій відіграє ключову роль у забезпеченні достовірності фінансової звітності підприємства та оцінці ефективності його інвестиційної діяльності. Правильно організований аудиторський процес дозволяє зменшити ризики виникнення недостовірної інформації та виявити можливі порушення в управлінні капітальними активами. Враховуючи значення капітальних інвестицій для розвитку підприємства, аудит є необхідним етапом у забезпеченні його стабільності та успішності на ринку.

Одним з ключових аспектів аудиту капітальних інвестицій є систематична перевірка фінансової звітності підприємства на відповідність стандартам бухгалтерського обліку та вимогам законодавства. Цей процес передбачає оцінку правильності класифікації та відображення капітальних інвестицій у фінансовій звітності, а також перевірку достовірності інформації щодо витрат та доходів, пов'язаних з цими інвестиціями.

Аудит є процесом, підтвердженим незалежним експертом, що стосується перевірки достовірності, повноти та законності фінансової звітності. З історичної перспективи аудиту виокремлюються різні визначення, які постійно розвивалися та вдосконалювалися. У компанії ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” аудит не проводиться через високі

витрати. Проте, якщо б аудит був проведений, процедура виглядала б наступним чином.

Внутрішній аудит виступає як значущий механізм контролю за функціонуванням різних підрозділів та підприємства в цілому [35]. У сучасних умовах, коли конкуренція посилюється, керівництво підприємств розуміє важливість високоефективного та конкурентоспроможного управління. Тому внутрішній аудит визнається одним із ключових інструментів для підвищення ефективності управління підприємствами будь-якої організаційно-правової форми та їх діяльності. Внутрішній аудит сприяє досягненню поставленої мети та виконанню завдань, забезпечуючи систематизований та дисциплінований підхід до оцінки та покращення результативності управлінських процесів, а також контролю та управління ними.

Метою внутрішнього аудиту є надання членам управління підприємства можливості ефективно виконувати свої обов'язки шляхом представлення керівництву аналізу та оцінки, рекомендацій та додаткової інформації, які отримані під час проведення перевірок. Для розуміння ролі та значення внутрішнього аудиту необхідно розглянути управлінські потреби підприємства. Усе це обумовлено необхідністю вищого керівництва у наявності інформації щодо результатів повсякденної діяльності структурних підрозділів підприємства з метою здійснення контрольних функцій [36, с. 227].

Багато сучасних дослідників вважають, що функції внутрішнього аудиту мають включати наступне:

- проведення оглядових перевірок систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, а також моніторинг їхніх операцій, надання рекомендацій з метою удосконалення;

- проведення оглядових перевірок з економічності, ефективності та результативності фінансових та нефінансових операцій суб'єкта господарювання;

- аналіз фінансової та управлінської інформації;
- проведення оглядових перевірок для перевірки відповідності діяльності суб'єкта господарювання законодавчим нормативним актам, а також вимогам та вказівкам керівництва.

Етапи внутрішнього аудиту включають наступне:

1. Вибір об'єкта та механізму впливу, що передбачає проведення консультацій з:

- керівником підрозділу або фахівцем;
- внутрішнім аудитором та керівництвом підприємства;
- визначенням значущих питань для економіки підприємства та їх важливості для окремих підрозділів, враховуючи структуру підприємства на даний момент із подальшим плануванням конкретних об'єктів, строків і методів впливу;

2. Підготовка та узгодження плану проведення внутрішнього аудиту підприємства.

3. Розроблення нормативної бази, програми та документів, які підтверджують повноваження аудиторів, затверджених у плані.

4. Пред'явлення повноважень та проведення обстеження об'єкта внутрішнього аудиту.

5. Спостереження, збір, аналіз, обробка та документування інформації з використанням конкретних методів та прийомів.

6. Оцінка стану об'єкта, формулювання висновків та консультування матеріалів з керівництвом об'єкта.

7. Подання звіту особі, що призначила аудит, розроблення заходів та опрацювання рішень для усунення виявлених порушень та недоліків.

8. Організація чергового контролю за виконанням розроблених заходів та прийнятих рішень.

Результати аудиту формуються у вигляді актів, довідок або звітів у відповідності до форми, яка найбільше відповідає виду контрольної роботи. Аудит можна вважати завершеним, коли виявлені порушення виправлені, а

фінансово-господарська діяльність перевіряемого підрозділу задовольняє господарські вимоги та раціонально використовує матеріальні, трудові та фінансові ресурси.

Програма аудиту – це документ, який визначає характер, час проведення та обсяг запланованих аудиторських процедур, що є обов'язковими для виконання згідно з загальним методом аудиту. Вона містить інструкції для асистентів, які беруть участь у проведенні аудиту, та слугує інструментом контролю за належним виконанням роботи.

Особливості аудиторської діяльності вимагають належної організації, що передбачає уважне планування та систематичний облік виконаних завдань. Планування в аудиті можна розглядати у двох аспектах: перше – це планування аудиторської підприємницької діяльності, а друге – це планування конкретного аудиту. Під поняттям планування аудиту мається на увазі розробка основної стратегії та конкретних підходів до організації, тривалості та часу проведення аудиторської перевірки. Головною метою такого планування є акцентування уваги аудитора на найважливіших аспектах перевірки та виявлення проблем, що вимагають додаткового аналізу.

Сам процес планування, який є першим етапом аудиту, включає розробку загального плану, де визначається масштаб, графік і тривалість перевірки, а також детальну програму аудиту. Остання конкретизує обсяги, види і послідовність аудиторських процедур, необхідних для утворення об'єктивної і обґрунтованої думки про вивчені факти господарського життя та достовірність показників бухгалтерської звітності клієнта (рис. 2.3).

Основними завданнями, які вирішуються у межах аналізу та аудиту капітальних інвестицій, є наступні:

- аналіз ефективності інвестиційних проектів;
- моніторинговий контроль критичних співвідношень обсягів виробництва і реалізації за проектом;

– оцінка забезпеченості проектів капітальних інвестицій джерелами фінансування;

– підтвердження реальності наданих фінансових звітів [36, с. 409].

Найважливіше проведення аудиту капітальних інвестицій у вигляді вивчення фінансової звітності, щоб задовольнити інтереси інвесторів, інших власників підприємства та будь-яких зацікавлених сторін. Зовнішній і внутрішній аудит виявляються надзвичайно важливими, і кожен має свої характеристики та завдання. Однак обидва види аудиту капітальних інвестицій можуть бути розглянуті з перспективного та ретроспективного поглядів.

Рис. 2.3. Здійснення планування аудиторської діяльності

Джерело: самостійна розробка автора.

Перспективний аудит ставить за мету передварний аналіз доцільності та рентабельності інвестицій, порівняння прогностичних оцінок з фактичними звітами. У свою чергу, ретроспективний аудит спрямований на підтвердження достовірності фінансової звітності підприємства.

Аудиторський висновок представляє собою офіційний документ, що складається відповідно до встановленого порядку після проведеного аудиту. Цей документ засвідчується підписом і печаткою аудитора (або аудиторської фірми) і містить в собі висновки щодо повноти та відповідності чинному законодавству і встановленим нормативам бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності.

Отже, аудит капітальних інвестицій є важливою складовою процесу управління фінансами підприємства. Правильно організований аудиторський процес дозволяє забезпечити достовірність фінансової звітності, виявити можливі ризики та порушення, що можуть виникнути у результаті інвестиційних операцій. Крім того, аудит капітальних інвестицій сприяє підвищенню довіри інвесторів та інших зацікавлених сторін до діяльності підприємства, що є важливим фактором для його успішного функціонування на ринку.

Також важливо враховувати, що результати аудиту капітальних інвестицій можуть бути корисними для управлінських рішень підприємства. Адекватна оцінка фінансових ризиків та ефективності інвестиційних проектів дозволяє підприємству приймати обґрунтовані рішення щодо розподілу ресурсів та стратегії розвитку. Таким чином, аудит капітальних інвестицій є не лише процедурою забезпечення фінансової відкритості та дотримання вимог законодавства, але і важливим інструментом для підтримки стабільності та зростання підприємства.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ШЛЯХИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ У ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”

3.1 Оцінка динаміки та структури капітальних інвестицій підприємства

В умовах розвитку ринкових відносин і функціонування підприємств з різними формами власності, необхідно шукати нові способи підвищення ефективності соціального виробництва та вміло використовувати економічні методи управління підприємством.

З цієї причини зростає значення економічного аналізу як функції управління. Такий аналіз дає можливість отримати нові рекомендації щодо досліджуваного об'єкта та прийняти обґрунтоване управлінське рішення, що сприятиме досягненню цілей цього об'єкта.

Основними завданнями економічного аналізу є такі:

1. Об'єктивна оцінка діяльності підприємства (аналіз роботи підприємства, його підрозділів та окремих виконавців з точки зору виконання планів і договірних зобов'язань).

2. Аналіз впливу факторів на відхилення фактичних показників від планових (виявлення чинників, які позитивно чи негативно вплинули на результати господарської діяльності).

3. Виявлення і використання резервів для підвищення ефективності виробництва (встановлення невикористаних господарських можливостей, таких як втрати робочого часу, матеріальних, фінансових, трудових ресурсів).

4. Вивчення інновацій і сприяння їх впровадженню.

5. Оцінка реальності і напруженості планових завдань та договірних зобов'язань, розробка прогностичних показників.

6. Дослідження конкурентоспроможності підприємства і кон'юнктури ринку.

7. Розробка та обґрунтування оптимальних шляхів і заходів для подальшого використання виявлених резервів з метою підвищення ефективності господарювання, а також контроль за їх реалізацією [37, с. 99].

Вивчення динаміки та структури капітальних інвестицій є важливим аспектом фінансового аналізу та стратегічного планування для будь-якого товариства. Капітальні інвестиції відображають рівень активності та напрямки розвитку підприємства, впливаючи на його конкурентоспроможність та потенціал зростання. Вступне вивчення динаміки капітальних інвестицій дозволяє отримати уявлення про зміни в обсязі та структурі інвестиційних витрат протягом певного періоду часу.

Ретельний аналіз динаміки капітальних інвестицій допомагає виявити тенденції та паттерни їхнього змінення, що може бути корисним для управлінського прийняття рішень та розробки стратегії розвитку підприємства. Також важливо досліджувати структуру капітальних інвестицій, оскільки вона відображає, на які конкретні області та проекти спрямовані інвестиції, що може мати вирішальне значення для формування стратегії розвитку та оптимізації виробничих процесів [38, с.43].

Проведення аналізу динаміки і структури капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” включає декілька ключових етапів. Ось основні з них:

1. Підготовчий етап:

– збір і підготовка даних – збираються всі необхідні фінансові документи, звіти та інші джерела інформації, що містять дані про капітальні інвестиції за певний період;

– вибір методів аналізу – визначаються методи, які будуть використовуватись для аналізу динаміки і структури капітальних інвестицій (наприклад, трендовий аналіз, горизонтальний та вертикальний аналіз).

2. Аналіз динаміки капітальних інвестицій:

- розрахунок основних показників – обчислюються показники, що характеризують зміни у капітальних інвестиціях за аналізований період (темпи росту, темпи приросту, абсолютні прирости);

- порівняння з базовими періодами – здійснюється порівняння поточних показників з базовими періодами для виявлення трендів та змін;

- графічне відображення – візуалізація динаміки капітальних інвестицій у вигляді графіків, діаграм або таблиць для більш наочного уявлення змін.

3. Аналіз структури капітальних інвестицій:

- визначення структури – розподіл капітальних інвестицій за різними ознаками (наприклад, за видами активів, галузями, регіонами, джерелами фінансування);

- розрахунок часток – обчислення часток кожної складової у загальному обсязі капітальних інвестицій;

- вертикальний аналіз – порівняння структури капітальних інвестицій у різні періоди для виявлення змін та тенденцій;

- графічне відображення – візуалізація структури капітальних інвестицій за допомогою кругових діаграм, стовпчикових діаграм тощо.

4. Формування висновків та рекомендацій:

- висновки – робляться висновки щодо основних тенденцій та змін у динаміці та структурі капітальних інвестицій;

- рекомендації – розробляються рекомендації для покращення управління капітальними інвестиціями, оптимізації їх структури та підвищення ефективності.

У процесі аналізу слід враховувати особливості інвестиційної діяльності ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”, зокрема:

- створення інвестиційних об’єктів потребує значної концентрації та одночасного витрачання великих фінансових ресурсів;

– фінансові ресурси, залучені для здійснення інвестиційної діяльності, використовуються на оплачуваній основі, а їх вартість обмежується рівнем прибутковості інвестиційних об'єктів.

– інвестиційна діяльність супроводжується ризиком, який необхідно враховувати під час формування фінансових ресурсів для інвестування та визначення грошових потоків від інвестиційних об'єктів. Витрати та доходи інвестиційної діяльності виникають з певною невизначеністю та ймовірністю;

– грошові надходження враховують фактор часу, тому розподілені у часі грошові потоки повинні бути приведені до сучасної вартості.

Динаміка капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” за 2022-2023 рр. наведена у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

**Оцінка динаміки капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН
ТЕХНОЛОДЖІ” за 2022-2023 рр.**

Показники	Роки		Відхилення	
	2022	2023	+/-	%
Капітальні інвестиції, к-сть проектів, шт	6	7	1	116,67
Капітальні інвестиції, тис. грн.	4596,3	5896,5	1300,2	128,29

Джерело: самостійна розробка автора.

Як бачимо кількість інвестиційних проектів у звітному році зросла на 1 шт. та на 1300,2 грн. Це свідчить про активізацію інвестиційної діяльності підприємства і може вказувати на позитивну динаміку розвитку. Збільшення кількості та обсягу інвестиційних проектів може бути пов'язане з успішним впровадженням нових стратегій, підвищенням довіри інвесторів, а також із загальним покращенням фінансового стану ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”. Також, це підвищення може сприяти зміцненню

конкурентних позицій на ринку, розширенню виробничих можливостей та збільшенню прибутків у майбутньому. Візуалізація отриманих результатів аналізу наведено у Додатку А.

Для здійснення об'єктивної оцінки капітальних інвестицій ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” у контексті його господарської діяльності необхідно провести ретельний аналіз структури капітальних інвестицій, що сприятиме виявленню основних тенденцій їх змін. Аналіз структури капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” за 2022-2023 рр. наведена у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

**Аналіз структури капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН
ТЕХНОЛОДЖІ” за 2022-2023 рр.**

Показники	Роки		Структура, %		Відхилення	
	2022	2023	2022	2023	в.п.	%
Капітальні інвестиції всього, тис. грн.	4596,3	5896,5	100	100	-	-
– придбання основних засобів адміністративного призначення	3164,1	4065,7	68,84	68,95	0,11	100,16
– придбання нематеріальних активів адміністративного призначення	1432,2	1830,8	31,16	31,05	-0,11	99,64

Джерело: самостійна розробка автора.

Як бачимо, з вище проведеного аналізу структури капітальних інвестицій, питома вага основних засобів та нематеріальних активів впродовж 2022-2023 рр. майже не змінилися. Це свідчить про стабільність у політиці капіталовкладень підприємства щодо основних засобів та нематеріальних активів. Збереження пропорцій може вказувати на те, що ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” продовжує підтримувати рівень своїх основних виробничих фондів та інвестицій у технології, що забезпечують довгострокове зростання і конкурентоспроможність. Однак, для подальшого

розвитку варто розглянути можливості диверсифікації інвестицій, що може включати збільшення вкладень у інноваційні проекти або модернізацію існуючих активів, що сприятиме підвищенню ефективності та продуктивності підприємства в умовах ринкових змін. Візуалізація отриманих результатів аналізу наведено у Додатку Б.

Проведений аналіз динаміки та структури капітальних інвестицій товариства розкриває важливі аспекти його інвестиційної стратегії та ефективності управління ресурсами. Відстеження змін у капітальних інвестиціях протягом часу дозволяє визначити тенденції та потенційні ризики, які можуть вплинути на фінансове становище та конкурентоспроможність товариства. Аналіз структури капітальних інвестицій допомагає виявити пріоритетні напрямки розвитку та оптимізувати розподіл інвестиційних ресурсів.

Також результати оцінки динаміки та структури капітальних інвестицій можуть послужити основою для стратегічного планування та прийняття управлінських рішень. Це дозволить товариству адаптуватися до змін на ринку, максимізувати використання доступних ресурсів та забезпечити стабільний розвиток у майбутньому. Такий підхід сприяє підвищенню ефективності управління інвестиціями та сприяє досягненню стратегічних цілей товариства.

3.2 Аналіз ефективності використання капітальних інвестицій

Використання капітальних інвестицій є однією з ключових стратегічних складових для будь-якого підприємства, оскільки воно впливає на його конкурентоспроможність та стійкість у динамічному ринковому середовищі. Аналіз ефективності використання капітальних інвестицій є необхідним етапом для оцінки результативності інвестиційної діяльності та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Даний аналіз дозволяє визначити, наскільки ефективно підприємство використовує свої капітальні ресурси для досягнення стратегічних цілей та отримання прибутку. Він охоплює різноманітні аспекти, включаючи рентабельність проектів, ліквідність інвестицій, ризики та показники доходності. Висновки, зроблені під час аналізу, можуть надати цінну інформацію для подальшого планування та прийняття стратегічних рішень щодо інвестиційної діяльності підприємства [39, с. 54].

Одним з ключових завдань проведення аналізу ефективності використання капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” є виявлення рівня досягнення поставлених цілей і завдань, пов'язаних з інвестуванням. Це включає оцінку того, наскільки інвестиційні проекти відповідають стратегічним напрямкам розвитку компанії, а також чи досягають вони запланованих результатів. Здійснюючи аналіз ефективності, необхідно враховувати інвестиційні ризики та переваги, щоб забезпечити максимальну вигоду від капіталовкладень.

Другим важливим аспектом є ідентифікація потенційних проблемних сфер або областей, де ефективність використання капіталу може бути покращена. Це може включати аналіз внутрішніх процесів управління проектами, ефективності витрат капіталу, а також виявлення можливостей для оптимізації використання ресурсів. Основною метою такого аналізу є забезпечення оптимального використання капіталу товариства та максимізація прибутковості проектів інвестування.

Основні етапи проведення аналізу ефективності використання капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” можуть включати наступні кроки:

1. Збір і аналіз інформації про інвестиційні проекти. На цьому етапі здійснюється збір та аналіз інформації щодо всіх інвестиційних проектів компанії. Це включає дані про витрати на проекти, терміни реалізації, очікувані доходи, ризики та інші фактори, що впливають на їхню ефективність.

2. Оцінка фінансової привабливості. На цьому етапі проводиться оцінка фінансової привабливості кожного інвестиційного проекту. Це включає розрахунок різних ключових фінансових показників.

3. Оцінка ризиків. На цьому етапі проводиться аналіз ризиків, пов'язаних з кожним інвестиційним проектом. Це допомагає визначити ймовірність негативних наслідків і розробити стратегії їх управління.

4. Прийняття рішення. На підставі аналізу фінансової привабливості та оцінки ризиків приймаються рішення щодо реалізації інвестиційних проектів. Це може включати вибір проектів для фінансування, визначення обсягів інвестицій та розробку стратегій управління проектами.

У системі управління реальними інвестиціями оцінка ефективності інвестиційних проектів є одним із найважливіших етапів. Об'єктивність і комплексність цієї оцінки впливають на терміни повернення інвестованого капіталу, можливості його альтернативного використання та додатковий прибуток підприємства в майбутніх періодах. Об'єктивність і комплексність оцінки ефективності інвестиційних проектів значною мірою залежать від використання сучасних методів оцінювання. У своїх дослідженнях науковці виділяють різні показники оцінки економічної ефективності реальних інвестицій, класифікуючи їх на різні групи або не розділяючи їх.

Одним із показників ефективності є індекс рентабельності інвестицій. Одним із показників ефективності є індекс рентабельності інвестицій. Цей показник дозволяє оцінити віддачу від вкладених коштів і визначити, наскільки вигідними є інвестиції. Індекс рентабельності інвестицій обчислюється як відношення суми дисконтованих доходів, отриманих від інвестиційного проекту, до суми дисконтованих витрат, пов'язаних з реалізацією цього проекту. Значення індексу, яке перевищує 1, свідчить про те, що проект є рентабельним і доцільним для реалізації, оскільки очікувані доходи перевищують витрати. Якщо індекс рентабельності менше 1, це означає, що проект не приносить достатнього доходу для покриття витрат, і його реалізація може бути економічно необґрунтованою.

Застосування індексу рентабельності інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” дозволяє керівництву підприємства приймати обґрунтовані рішення щодо доцільності інвестиційних проектів. Регулярний аналіз цього показника сприяє ефективнішому розподілу фінансових ресурсів, виявленню найбільш прибуткових напрямків інвестування і мінімізації ризиків. Крім того, використання індексу рентабельності інвестицій допомагає підприємству підвищити прозорість фінансової діяльності та забезпечити довіру з боку інвесторів і партнерів. Таким чином, впровадження даного показника в практику економічного аналізу дозволяє покращити фінансові результати підприємства і сприяти його стійкому розвитку на ринку. Індекс рентабельності використовується за наступною формулою:

$$\text{Рентаб. кап. інвест.} = \frac{\text{Прибуток}}{\text{Величина капітальних інвестицій}} \times 100\% \quad (3.1)$$

Аналіз ефективності капітальних інвестицій стикається з низкою проблем, які ускладнюють об'єктивну оцінку та прийняття обґрунтованих рішень. Основні проблеми включають:

- коливання ринкових умов, такі як зміни в економіці, політична нестабільність, нові регуляції чи технологічні зміни, можуть впливати на ефективність капітальних інвестицій, роблячи прогнози менш точними;
- труднощі з оцінкою майбутніх грошових потоків**: Визначення точних майбутніх доходів і витрат є складним завданням через невизначеність та варіативність економічних показників. Це ускладнює точне розрахування показників рентабельності та окупності інвестицій;
- існує багато факторів, які впливають на ефективність інвестицій, включаючи не тільки фінансові показники, але й нематеріальні активи, людський капітал, організаційні зміни тощо. Врахування всіх цих аспектів вимагає комплексного підходу;

– недостатність доступної інформації або низька якість даних може призвести до неправильних висновків. Відсутність історичних даних або даних про конкурентів також ускладнює порівняння та аналіз.

– використання традиційних методів аналізу без врахування сучасних підходів та інструментів може призвести до неточних оцінок. Наприклад, недооцінка ризиків або неправильна дисконтування майбутніх грошових потоків;

– суб'єктивність у прийнятті рішень, особисті інтереси менеджменту та потенційні конфлікти інтересів можуть впливати на об'єктивність аналізу та впровадження результатів;

– важко оцінити ефективність інвестицій у нематеріальні активи, такі як дослідження і розробки, брендинг або навчання персоналу, оскільки їх вплив на прибутковість може бути непрямим і довгостроковим.

Подолання цих проблем вимагає використання сучасних методик аналізу, залучення експертів, покращення збору та обробки даних, а також розробки інтегрованих підходів до оцінки ефективності капітальних інвестицій. Виходячи з цього, важливим є визначення у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” рентабельності капітальних інвестицій та визначення факторів, які впливають на їх зміну (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Аналіз рентабельності капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”

Показники	Минулий рік	Звітний рік	+ / –
1. Прибуток, тис. грн.	1001,5	1295,1	293,6
2. Сума капітальних інвестицій, тис. грн.	4596,3	5896,5	1300,2
3. Рентабельність капітальних інвестицій, %	21,7	21,9	0,2

Джерело: самостійна розробка автора.

З розрахунків видно, що рентабельність капітальних інвестицій збільшилася на 0,2 в.п., це відбулося під впливом таких факторів:

а) зміни величини прибутку:

$$\Delta y_a = \frac{1295,1}{4596,3} - \frac{1001,5}{4596,3} \times 100 = +6,4$$

б) зміни величини капітальних інвестицій:

$$\Delta y_b = \frac{1295,1}{5896,5} - \frac{1295,1}{4596,3} \times 100 = -6,2$$

$$\Delta y = 6,4 + (-6,2) = +0,2$$

Отже, при проведенні факторного аналізу рентабельності капітальних інвестицій виявлено, що резервами є збільшення величини прибутку. Це досягається шляхом оптимізації витрат, покращення управління ресурсами, підвищення ефективності виробничих процесів та впровадження інновацій. Зокрема, аналіз показав, що підвищення якості продукції та розширення ринків збуту можуть суттєво вплинути на прибутковість підприємства.

Для збільшення загальної ефективності використання капітальних інвестицій у господарській діяльності ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” можна вжити наступні заходи:

1. Ретельне аналізування потреб компанії та вибір капітальних проектів, які найбільше сприятимуть досягненню стратегічних цілей.
2. Проведення детального аналізу і оптимізація витрат на кожен капітальний проект, щоб забезпечити ефективне використання ресурсів.
3. Інвестування у впровадження новітніх технологій і інноваційних рішень, що дозволить оптимізувати процеси та підвищити продуктивність.
4. Забезпечення належного навчання та розвитку персоналу, яке дозволить ефективно впроваджувати нові технології та методи управління.
5. Постійний контроль за виконанням проектів та їхніми результатами, що дозволить оперативно виявляти проблеми та вносити необхідні корективи.

Аналіз ефективності використання капітальних інвестицій є ключовим етапом у стратегічному управлінні будь-яким підприємством. З урахуванням складності та масштабності капітальних проектів, важливо мати системний

підхід до їхнього аналізу. Цей процес дозволяє оцінити досягнуті результати, визначити ефективність витрат капіталу та прийняти обґрунтовані управлінські рішення для майбутніх інвестиційних проектів.

Аналіз ефективності використання капітальних інвестицій передбачає не лише оцінку фінансових показників, але й врахування стратегічних цілей підприємства, ризиків та можливостей ринкового середовища. Здійснення аналізу дозволяє виявити недоліки та потенційні ризики інвестиційних проектів, а також розробити рекомендації для їхнього подальшого вдосконалення. В результаті, компанія може підвищити ефективність своєї діяльності, забезпечуючи стабільний розвиток і конкурентоспроможність на ринку.

3.3 Шляхи удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій підприємства

У сучасних умовах динамічного ринкового середовища підприємства намагаються постійно удосконалювати свої методи обліку, аудиту та економічного аналізу з метою забезпечення ефективного управління та прийняття обґрунтованих стратегічних рішень. Оптимізація цих процесів є важливим аспектом для досягнення конкурентних переваг і забезпечення стійкого розвитку підприємства в умовах постійних змін.

Удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу включає в себе пошук нових методів інформаційного забезпечення, вдосконалення процедур внутрішнього контролю, впровадження сучасних програмних засобів для аналізу даних, а також постійний моніторинг змін у законодавстві та стандартах обліку і аудиту. Такий підхід дозволяє підприємствам вчасно реагувати на виклики та можливості ринку та забезпечує їхню конкурентоспроможність у глобальному бізнес-середовищі.

Удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій є ключовим завданням для ефективного управління фінансовими

ресурсами та забезпеченням стабільності та успішності діяльності підприємства. В умовах постійних змін на ринку та конкурентної боротьби, необхідність постійного вдосконалення методів та підходів до обліку і аналізу стає особливо актуальною. В даному контексті розглянемо основні шляхи удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу, спрямовані на забезпечення оптимального використання капітальних інвестицій та досягнення стратегічних цілей підприємства.

Основні шляхи удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” включають: впровадження інтегрованих інформаційних систем; застосування аналітичного обліку; підвищення кваліфікації персоналу; посилення контролю та внутрішнього аудиту; посилення зовнішнього аудиту і експертного контролю (рис. 3.1).

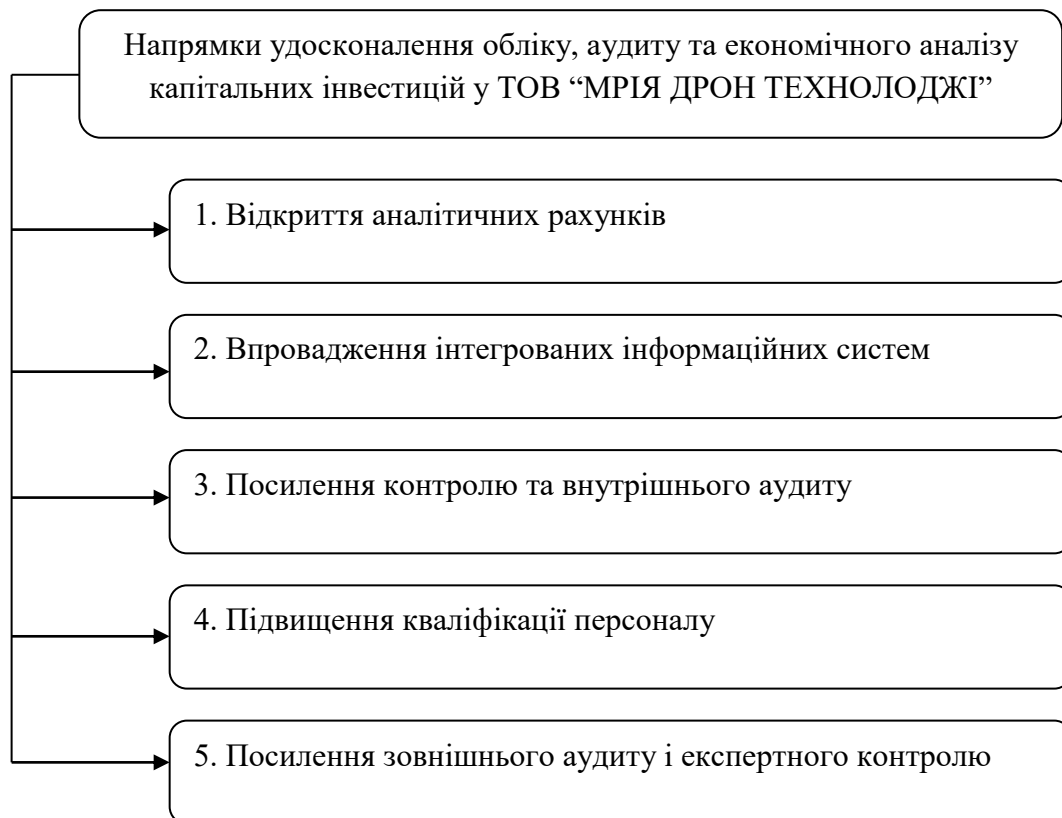

Рис. 3.1 Напрямки удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”

Джерело: самостійна розробка автора.

Одним із шляхів удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” є впровадження аналітичних рахунків. Цей підхід дозволяє докладно відстежувати рух коштів та фінансові операції, пов'язані з капітальними інвестиціями, і забезпечує більш деталізовану фінансову звітність.

Розробка окремих рахунків у бухгалтерській системі, призначених для відображення руху коштів і фінансових операцій, пов'язаних з капітальними інвестиціями. Це дозволить докладно аналізувати витрати, надходження та інші фінансові аспекти інвестиційних проектів. Розподіл рахунків на підрахунки для різних видів капітальних інвестицій, таких як придбання обладнання, розробка нових продуктів або розвиток виробничих потужностей. Це дозволить точніше визначити витрати та доходи, пов'язані з кожним конкретним проектом.

Використання аналітичних рахунків також дозволить здійснювати постійний моніторинг фінансових результатів капітальних інвестицій та проводити їх аналіз. Це допоможе вчасно виявляти потенційні проблеми і приймати обґрунтовані управлінські рішення. Впровадження аналітичних рахунків сприятиме підвищенню прозорості фінансової звітності та контролю за витратами і доходами, пов'язаними з капітальними інвестиціями. Це сприятиме запобіганню фінансовим зловживанням та оптимізації витрат.

Наступним напрямом удосконалення у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” є впровадження інтегрованих інформаційних систем. Цей підхід передбачає створення єдиної централізованої системи, яка охоплює всі аспекти обліку, аудиту та аналізу капітальних інвестицій, що сприяє підвищенню ефективності та точності фінансового управління [40, с. 108].

1. Єдина база даних інформаційної системи. Впровадження інтегрованих інформаційних систем дозволяє об'єднати різні фінансові дані

та дані про капітальні інвестиції в єдину базу даних. Це спрощує процес збору та аналізу інформації, а також забезпечує її цілісність та достовірність.

2. Автоматизація процесів. Інтегровані інформаційні системи дозволяють автоматизувати багато процесів обліку, аудиту та аналізу капітальних інвестицій, що зменшує ризики помилок та забезпечує швидкий доступ до потрібної інформації. Такий підхід дозволяє ефективно використовувати ресурси підприємства та знижує затрати на обслуговування інформаційних систем.

Посилення контролю та внутрішнього аудиту є ключовим напрямом удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій. Ця стратегія передбачає ретельний моніторинг всіх фінансових операцій та процесів, пов'язаних з інвестиціями, з метою виявлення можливих ризиків та недоліків у функціонуванні системи. Посилення контролю сприяє попередженню шахрайства, помилок та неефективного використання ресурсів, що дозволяє забезпечити стабільність та безпеку фінансових операцій [41, с. 79].

Застосування внутрішнього аудиту дозволяє систематично перевіряти та оцінювати ефективність та ефективність внутрішніх контрольних процедур. Це включає в себе оцінку дотримання внутрішніх правил та процедур, ідентифікацію можливих недоліків у системі управління ризиками та розробку рекомендацій з їх виправлення. Посилення контролю та внутрішнього аудиту є важливим етапом удосконалення системи управління капітальними інвестиціями, що сприяє підвищенню ефективності та надійності фінансової діяльності підприємства.

Постійне професійне навчання та розвиток персоналу є важливим аспектом удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій. Швидка зміна технологій та стандартів вимагає постійного оновлення знань та навичок у фахівців, що займаються аналізом інвестиційних проектів. Проведення регулярних тренінгів, семінарів та

курсів допомагає персоналу вдосконалювати свої навички та збільшувати ефективність роботи.

Більш того, постійне професійне навчання дозволяє персоналу вивчати та впроваджувати нові методи та інструменти управління капітальними інвестиціями, що сприяє покращенню якості обліку та аналізу інвестиційних проектів. Інвестування у розвиток персоналу є не лише інвестицією у майбутнє підприємства, але й ключовим чинником підвищення конкурентоспроможності та стабільності у динамічному бізнес-середовищі.

Посилення зовнішнього аудиту та експертного контролю є одним із ключових напрямів удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій. За допомогою зовнішнього аудиту, проведеного незалежними аудиторськими фірмами, можна забезпечити об'єктивність та достовірність фінансової звітності щодо капітальних інвестицій. Це дозволяє зменшити ризик виникнення фінансових або правових проблем через неточності або недоліки в обліку та аудиті. Посилення експертного контролю, включаючи залучення зовнішніх консультантів та експертів у сфері фінансів та управління, також сприяє вдосконаленню обліку та аналізу капітальних інвестицій [42, с. 53].

Крім того, вдосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій передбачає залучення спеціалізованих фахівців та впровадження новітніх програмних засобів для автоматизації процесів. Це дозволить підвищити швидкість та точність обробки даних, забезпечити більшу прозорість та доступність інформації для прийняття управлінських рішень. Посилення зовнішнього аудиту і експертного контролю є важливим кроком у забезпеченні надійності та ефективності управління капітальними інвестиціями, а також сприяє підвищенню довіри з боку інвесторів, стейкхолдерів та регуляторних органів.

Якщо застосувати у практиці вище наведені напрями удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”, то це призведе до значного підвищення прозорості

та точності фінансової звітності, ефективнішого використання капітальних ресурсів, зниження ризиків та виявлення додаткових резервів для підвищення продуктивності. Крім того, удосконалення облікових та аналітичних процесів сприятиме оптимізації управлінських рішень, що дозволить підприємству швидше адаптуватися до змін ринкового середовища, залучати більше інвестицій та забезпечувати сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

Таким чином, удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій є важливим етапом у розвитку будь-якого підприємства. На основі ретельного аналізу структури та динаміки капітальних інвестицій можна зробити обґрунтовані висновки щодо ефективності використання фінансових ресурсів та визначити стратегічні напрями розвитку.

Передбачення та усунення можливих ризиків, а також розробка ефективних стратегій оптимізації фінансових процесів, є важливими аспектами удосконалення обліку та аудиту капітальних інвестицій. Вироблення інноваційних підходів до економічного аналізу дозволить підприємству збільшити конкурентоспроможність та забезпечити стабільний розвиток у сучасних умовах бізнес-середовища.

ВИСНОВОК

У сучасних умовах розвитку науки і техніки, постійно виникають нові терміни та концепції, що вимагають чіткого визначення та роз'яснення. Без належного розуміння основних понять та визначень, складно здійснювати глибокий аналіз, проводити дослідження та впроваджувати інновації. Визначено, що капітальні інвестиції – це витрати на оновлення, розширення та переробку наявних основних фондів виробничого та невиробничого призначення. Витрати на капітальний ремонт будівель, споруд та інших видів основних фондів до капітальних вкладень не зараховують, тому ці витрати до інвестиційних віднести не можна.

Зазначено, що побудова обліку капітальних інвестицій передбачає розробку і впровадження чітких методологічних підходів, стандартів та процедур, що регламентують процес їх обліку. Основні складові обліку капітальних інвестицій поділяється на три групи: організаційна; методична та технічна. Також капітальні витрати також оцінюються в рамках аудиту фінансових звітів. Метою такого аудиту капітальних інвестицій є надання обґрунтованої оцінки достовірності та повноти інформації щодо капітальних вкладень, вираженої у фінансовій звітності підприємства.

Визначено, що нормативно-правове регулювання капітального інвестування відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності та прозорості фінансових операцій. Укладення та виконання договорів, залучення кредитних ресурсів, здійснення купівлі-продажу активів та інші фінансові операції пов'язані з низкою правових питань, які потребують дотримання встановлених норм та правил. Тому вивчення нормативно-правового регулювання стає ключовим для забезпечення стабільності та успішного розвитку підприємств у сучасних умовах. Нормативно правове регулювання капітального інвестування підприємств поділяється на кілька рівнів, кожен з яких включає в себе певну низку нормативно-правових актів. Основними з них є: Податковий кодекс України, Закон України “Про бухгалтерський облік

та фінансову звітність в Україні”, Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність”, Закон України “Про інвестиційну діяльність”, НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” того.

Розглянуто організацію обліку капітальних інвестицій, яка є ключовим елементом стратегічного управління для багатьох підприємств. Вивчення організаційних та методичних особливостей обліку та аудиту здійснювалося на прикладі господарської діяльності ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”. Дослідження на ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” показало, що облік на підприємстві ведеться безперервно з дня його створення до ліквідації відповідно до встановленого порядку. Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві входять до компетенції власника відповідно до законодавства та установчих документів.

Досліджено методичні особливості обліку капітальних інвестицій. Бухгалтерський облік капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” ведеться на рахунку 15 “Капітальні інвестиції” із використанням відповідних субрахунків. Наведено типові кореспонденції обліку основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів.

Розкрито порядок здійснення аудиту капітальних інвестицій досліджуваного товариства. Зазначено, що Одним з ключових аспектів аудиту капітальних інвестицій є систематична перевірка фінансової звітності підприємства на відповідність стандартам бухгалтерського обліку та вимогам законодавства. Метою внутрішнього аудиту є надання членам управління підприємства можливості ефективно виконувати свої обов'язки шляхом представлення керівництву аналізу та оцінки, рекомендацій та додаткової інформації, які отримані під час проведення перевірок.

Проведено оцінку динаміки та структури капітальних інвестицій товариства. При здійсненні аналізу динаміки капітальних інвестицій зазначено, що кількість інвестиційних проектів у звітному році зросла на 1 шт. та на 1300,2 грн. Це свідчить про активізацію інвестиційної діяльності

підприємства і може вказувати на позитивну динаміку розвитку. При проведенні аналізу структури капітальних інвестицій у досліджуваному товаристві визначено, що питома вага основних засобів та нематеріальних активів впродовж 2022-2023 рр. майже не змінилися. Це свідчить про стабільність у політиці капіталовкладень підприємства щодо основних засобів та нематеріальних активів.

Здійснено аналіз ефективності використання капітальних інвестицій. При проведенні факторного аналізу рентабельності капітальних інвестицій виявлено, що резервами є збільшення величини прибутку. Це досягається шляхом оптимізації витрат, покращення управління ресурсами, підвищення ефективності виробничих процесів та впровадження інновацій. Зокрема, аналіз показав, що підвищення якості продукції та розширення ринків збуту можуть суттєво вплинути на прибутковість підприємства.

Розроблено шляхи удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій товариства. Основні шляхи удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ” включають: впровадження інтегрованих інформаційних систем; застосування аналітичного обліку; підвищення кваліфікації персоналу; посилення контролю та внутрішнього аудиту; посилення зовнішнього аудиту і експертного контролю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адирова Т.І. Проблеми управління витратами на матеріальне забезпечення та шляхи їх подолання на виробничому підприємстві. *Економіка та держава*. 2012. №12. С. 71–73.
2. Білик Т.О. Теоретичні аспекти прибутку. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2015. № 8. С. 8–13.
3. Васильєва Т.А. Трансакційні витрати як фактор формування ринкової інфраструктури. *Вісник СумДУ*. № 4. 2012. С. 125–129.
4. Величко О.Г., Голов С. Ф. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні. Д.: ТОВ «Баланс–Клуб», 2000. 768 с.
5. Грабова Н. М. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посіб. 6.вид. К.: А.С.К., 2001. 266 с.
6. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
7. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
8. Пархоменко В. М. Бухгалтерський облік в Україні: Нормативи. Коментарі. Луганськ: «Футура» ДСД «Лугань», 2001. 368 с.
9. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: підручник. К.: А.С.К., 2000. 784 с.
10. Карпенко Є. А., Бодак Ю. П. Звітність підприємства як інформаційний ресурс менеджменту. *Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: сучасні виклики: зб. матеріал. III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. 5-6 жовтня 2021 р.* Полтава, ПУЕТ. С. 126- 129.
11. Кононенко, Л. В., Сисоліна Н. П., Чумаченко О. С. Звітність підприємств в умовах сталого розвитку: сучасний стан, проблеми, перспективи, інформаційне забезпечення. *Центрально-український науковий*

вісник. Економічні науки: зб. наук. пр. Кропивницький, ЦНТУ, 2021. Вип. 6 (39). С. 179-186.

12. Павелко О.В. Методика проведення внутрішньогосподарського контролю доходів та фінансових результатів. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. № 3. С. 52–60.

13. Пушкар М. С. Фінансовий облік: підручник. Тернопіль: Карт-бланш, 2016. 628 с

14. Тесленко Т. І. Облік фінансових результатів: проблеми та шляхи вдосконалення. *Бізнес Інформ*. 2013. №4. С. 356–360.

15. Пирець Н. М. Особливості обліку фінансових результатів згідно з національними та міжнародними стандартами. *Економічний простір*. 2017. № 62. С. 228–234.

16. Параскевич Л. В. Проблеми обліку фінансового результату промислового підприємства. *Сталий розвиток економіки: облік, аналіз і аудит*. 2018. № 1. С. 123–127.

17. Гамзаєва Е. М. Фінансовий результат як економічна категорія та об'єкт бухгалтерського обліку й економічного аналізу. *Управління розвитком*. 2017. № 15. С. 131–133.

18. Хом'як Р.Л., Партин Г.О., Корягін М.В. Бухгалтерський облік в Україні: навч. посіб. Львів: "Інтелект – Захід", 2017. 820 с.

19. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua>

20. Закон України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність" від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

21. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" №73 від 07.02.2013 р. URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua>

22. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" від 27.04.2000 р. № 92. URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua>

23. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 “Нематеріальні активи” від 18.10.99 № 242. URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua>

24. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>

25. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

26. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності від 28.03.2013 р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>

27. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>

28. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік, контроль і аналіз: проблеми теорії та методології: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2013. 604 с.

29. Прохар Н. В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. 257 с.

30. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: монографія. К: Центр учбової літератури, 2013. 522 с.

31. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підруч. К.: Алерта, 2015. 1080 с.

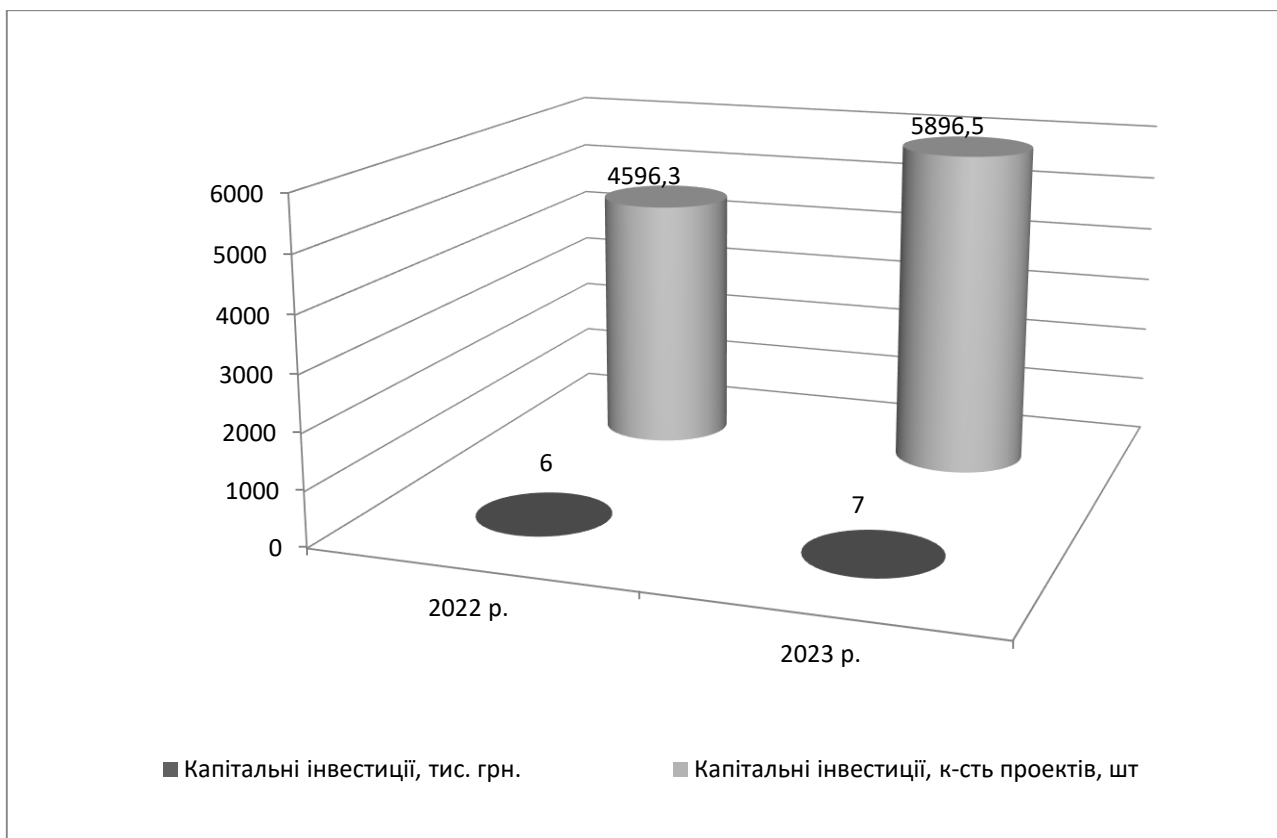
32. Малюга Н. М. Прибуток як економічна категорія та об'єкт бухгалтерського обліку. *Вісник ЖДТУ*. Житомир: ЖДТУ, 2014. № 2(28). С. 119–129.

33. Городинська Д. Економічна стійкість підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. №10(42). С. 141–146.

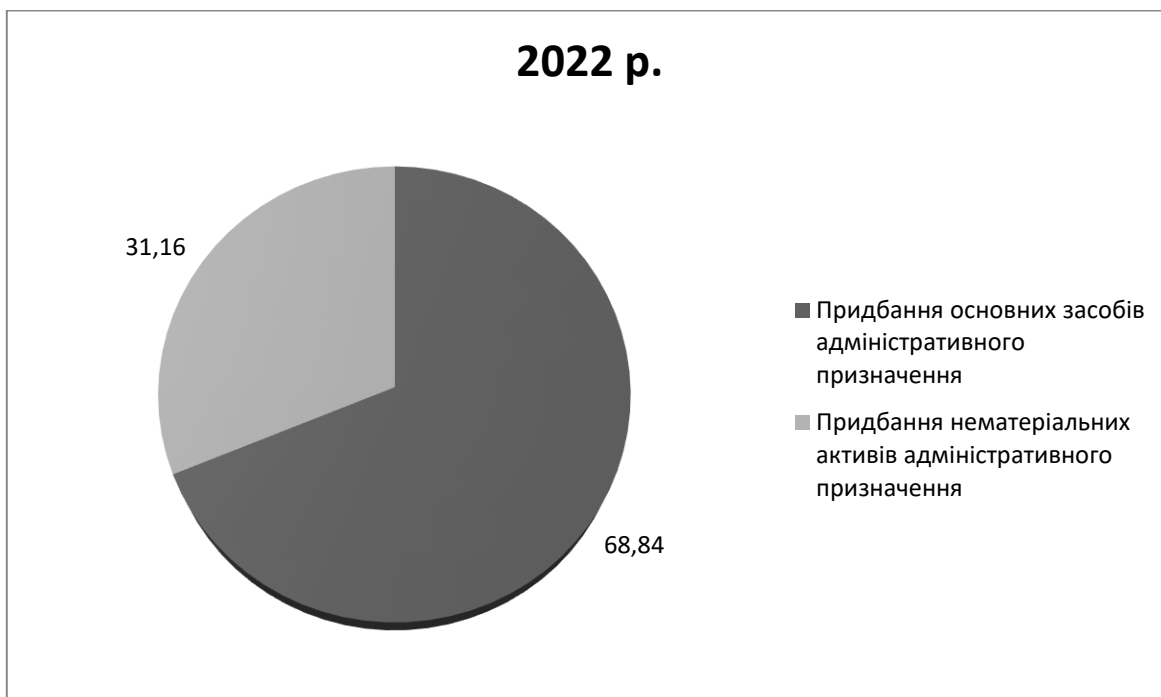
34. Рудницька О. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. 2016. № 639. С. 132–138.
35. Кузьменко К. Ю. Аудит розрахунків з оплати праці на підприємстві *Технології та дизайн*. 2016. № 1 (18). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2016_1_18.
36. Пушкар М.С. Фінансовий облік: підручник. Тернопіль: 2002. 628 с.
37. Купріна Н.М., Терепенчук В.В. Особливості економічного аналізу фінансових результатів діяльності промислового підприємства. *Науковий вісник. Науки: економіка, політологія, історія*. 2010. С. 91-100.
38. Мошенський С. З. Економічний аналіз: підручник для студ. економ. спец. вищ. навч. закл. Житомир: Рута, 2017. 104 с.
39. Мних Є. В. Економічний аналіз: навч. посібник. Львів: Україна, 2016. 144 с.
40. Клименко О. В. Інформаційні системи і технології в обліку : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2008. 320 с.
41. Сопко В. В. Бухгалтерський облік: навч. посібник : 3-тє вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2000. 578 с.
42. Сопко В. В., Завгородній В.П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник. К. : КНЕУ, 2004. 412 с.

ДОДАТКИ

**Динаміка капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН ТЕХНОЛОДЖІ”
за 2022-2023 рр.**

**Структура капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН
ТЕХНОЛОДЖІ” за 2022 р.**

**Структура капітальних інвестицій у ТОВ “МРІЯ ДРОН
ТЕХНОЛОДЖІ” за 2023 р.**

